

ШЕЪРҲО

МИНБАРИ ШОИР

Кўҳи Олимп дар ривоятҳо
Ҳаст гўё нишемани мавло.

Базмгоҳи ҳама бузургон аст
Ҷои пирони поки Юнон аст.

Шеъри Юнон даме ки дилбар буд
Фикри Юнон даме ки сарвар буд.

Чашми Юнон ба моҳу ахтар буд
Он ба пирони пок минбар буд.

Барқи Юнонро адам омад
Пас аз он навбати аҷам омад.

Дар ҷаҳони калому шеъру адаб
Савту маъниву лутфу созу тараб.

Рӯдакӣ чун зи ғайб берун шуд
Гашт дарёи шеъру чайхун шуд.

Аз ҷавонӣ ба разми пирон шуд
Рашки саркардагони Юнон шуд.

Шаъни пирон зи шўҳраташ ларзид
Ном бо номи Рӯдакӣ гардид.

Ў нишеман гирифт болотар
Кард дар боми ин ҷаҳон минбар!

ВАТАН

Чун синаи садчоки ялонӣ, Ватани ман,
Ман зиндаю медӯзӣ ту аз гул кафани ман.
Ту олами яктои манӣ, дида мабодо,

Бинад гули хокистари боғу чамани ман.
 Бо ин ҳама худсӯзӣ туро боз парастам,
 Қутби ману Маздои ману Аҳримани ман.
 Як қофилаи ишқи ман аз роҳ рабуданд,
 Ман ҳеч надонам, кӣ бувад роҳзани ман.
 Аз тундиву аз тезӣ чунон хор шудастем,
 Чун хор бувад пираҳанам дар бадани ман.
 Хубон ҳама оҳу шудаю кӯҳ ба кӯҳанд,
 Як ҷав нахарад нофаи моро Хутани ман.
 Мардӣ чу гузашт аз камари мард, чунун аст,
 Эй вой аз ин мардии барбодзадани ман!

1996

БИГЗАРАД

Ҳар шаб аз ёди дилам шоҳи саворон бигзарад,
 Ёдҳо чун бодҳои навбахорон бигзарад.

Мешитобад аз паси тобут аспӣ бесавор,
 Аз узори гулузoron шохборон бигзарад.

Мезанад сум, мезанад ӯ шиҳаи гардуншикоф,
 Аз малак ин шиҳа оҳи хоксорон бигзарад.

Меравад аспӣ Диловаршоҳ¹ ёлу дум зада,
 Ханҷари гесубур аз мӯи Майистон² бигзарад.

Меравад тобути ӯ аз роҳи чун пули сирот,
 Дар ҳаво дастобадасти сӯтвoron бигзарад.

Шаст фарсах наъши ӯро дар замин нагзоштанд,
 Чун гузашт аз тирборон, нурборон бигзарад.

Тан ба ин соҳил фитоду ҷон ба он соҳил гузашт,
 Ӯ чу дарё меравад, сад рӯзгорон бигзарад.

Аз қафо тире ки ӯ хӯрдаст, меояд зи пеш,
 Мегушояд парда, даври пардадорон бигзарад.

1. Диловаршоҳ – сарвари дастаи мучоҳидони Дарвоз, ки соли 1923 шаҳид шуд.
2. Моймай – номи маҳалле дар Дарвоз

ХУНИ БАҲОРОН

Баҳорон сабз дидам теппаи сабзи шаҳидонро,
 Шунидам аз нумӯи сабзаҳо набзи шаҳидонро.
 Сукути пур зи овое, дами симобсимое,
 Зи маҳди хокдон ояд садои тифлу лолой:
 «Ба чанги рӯ ба рӯю тан ба тан мурдан ҳунар бошад,
 Ба роҳи ҳақ зи тири ноҳақе мурдан зафар бошад.
 Барои Инқилоби Ақл размидем мардона,
 Аҷаб тире, ки мо хӯрда, на аз пешона, аз шона.
 Аҷаб обе, ки мо хӯрдем захрогин,
 Аҷаб хобе, ки мо бурдем бо таскин.
 Аҷаб ёре, ки аз рӯзи азал ағёри мо будаст,
 Чӣ хунхоре, ки дар пайкор пушти кори мо будаст.
 Ва мо ин марзи хоболударо кардем хуш бедор,
 Ва мо кардем ин ҷомеаро яктову чорафзор.
 Ва мо дар торҳои рангаи рангинкамони дил,
 Кашида бори сангинро ба сӯи манзили одил.
 Ба майдон пеш мерафтем бо гармӣ,
 Таассуб аз қафо мерафт бо нармӣ.
 Ва тири барқи хашмолудаи хандону гирёнаш,
 Ҳамезад аз қафо бар шонаи мо оҳи бирёнаш.
 Набудӣ чун сипар аз пушт,
 зеро раҳсипар будем,
 Зи некӣ бохабар ё аз бади худ бехабар будем.
 Ҳама мурдем бо марги Сиёвушӣ,
 Ҳама хунинкафан рафтем, парҳез аз сияҳпӯшӣ!
 Зи дасти Аҳриман мо куштаи дасти падар гаштем,
 Сипар буд офтобу дар ғурубаш бесипар гаштем».
 Азизони ҳама олам, шаҳидони ҳамин олам,
 Шумо рафтед он ҷое, ки танҳо мерасад одам,
 Ҳамон ҷое, ки одам мераҳад аз ҷавшани сурат,
 Ҳамон ҷое, ки одам мечаҳад аз тавсани сурат.
 Ҳамон водӣ, ки рӯҳи якраҳи инсон
 Ба марзи ҷовидонӣ мешавад яксон.
 Шумо чун пешкори лашкари рӯҳу равон рафтед,
 Ба истиқболи фардо бо замину бо замон рафтед.
 Ва меояд ба истиқболатон фардои нуронӣ,
 Ва меояд ба истиқболатон фардои инсонӣ...

1982

ПАРАНДАҲОИ НАВБАҲОР

Шумо, парандаҳои навбахор,
 Зи сафҳаи самовии Тагор –
 Зи шеъри ҷовидона мепаред,
 Навиди ҷовидона мебаред
 Ба мулкҳои дури дур,
 Ба олами шууру бешуур...

Зи пушти турнаҳо қатор омадед,
 Ба болҳо баҳор омадед;
 Ба ошёнам ошёна мекунед,
 Зи шеъри ман умеди дона мекунед,
 Ки шеъри ман чу санги оташ аст,
 Зи оташи нухуфта дилкаш аст:
 Ки он насибаи Ҳумой будааст,
 Ҳумой дар нишемани худой будааст.

Шумо, паррандаҳои дар сафар,
 Набудает мушти пар.
 Шумо чу пойбанди лонаи худӣ,
 Шумо сурудхонаи таронаи худӣ,
 Ҳазор фарсах озмуда омадед,
 Суруди васлу ҳаҷрро суруда омадед.

Чӣ селас ба Бангалор дидаам,
 Ба моҳи қавс чун баҳор дидаам,
 Садоятон ба шеваи гадоӣ буд,
 Ду болатон ба ҷустуҷӯ чу пой буд.
 Шумо зи қуттиҳои шаҳри пурсадо,
 Зи шаҳри бенавою бонаво
 Барои ризқу рӯзӣ медавед,
 Вале ба лонаи кӣ хоб меравед?

Зи рӯи ёфт дона мехӯред,
 Ғами фироқи ошёна мехӯред.
 Ба мулки навбахори ҷовидон,
 Ки пир гаштанаш бувад аёну ноён,
 Парандаҳои пир тир мешаванд,
 Ба олами дигар сафир мешаванд.
 Маҷоли бозомадан ба ошён
 Надошт боли нотавон...

Шумо зи сафҳаи китоб омадед,
 Ки бо саволу бо хитоб омадед?
 Ва ё ба сафҳаи китоб меравед,
 Зи лонаҳо чӣ бошитоб меравед.
 Чу кӯчиёни осмон ба хонаи ягона меравед,
 Зи лонаҳо ба олами фасона меравед...

1987

МИРИ ШИКОР

Баҳору манъи шикору замони висол,
 Ту шарм менакунӣ аз ғизолу чашми ғизол.
 Ғизол дар камари кӯҳи нор меларзад,
 Чунон ки шеъри ғазал дар навор меларзад.
 Сафи савор бубину сағу шикор бубин,
 Яке ғизолу чунон гиру дор бубин.
 Камар-камар ҳама тире нишона як нахчир,
 Раҳи халос дигар нест чуз раҳи тақдир.
 Чу ҳалқа танг шуд, оҳуи мо ба дарё част,
 Нафир карду зи бому зи доми дунё част.
 Гузашту рафт чу оҳу ба он канораи руд,
 Кашид нола, ки сайёду дому дад, падруд!
 Вале сағони шикорӣ гирифта дунболаш,
 Ба ҷои пой, худоё, кушой шаҳболаш.
 Дар ин масири бало то Хутан баре роҳ аст,
 Ба чуз дуои манат зӯри пой ҳамроҳ аст.

1991

ЯМАН

Яманӣ,
 На манӣ,
 На зи манӣ.
 На танӣ,
 На ватанӣ.
 Пас надонам, ки чаро ҷавҳари ҷон дар бадани.

Лаҳзае шери баритонӣ даромад ба адам,
 Рехт чун дурри ятим ашки ятимони Яман.
 Рафт бо ранги ақиқ хуни шаҳидони Яман,
 Рафт дур аз садафи синаи уммони ватан.

Дурр агар нест нест ба дарёт,
 Чӣ бок
 Гул бирӯяд чу зари сурх зи хок,
 Меҳри озодӣ зи дил, чашмаи пок.
 Медамад дар раги ту
 Дар раги ток.

Гарчӣ дар шеъри дарӣ дошт ватан дурри Яман,
 Гарчӣ дар шеъри дарӣ сайр кунад сарви чаман.
 Ман бигӯям ба ту, эй сарви сарозод, сухан,
 Ман бигӯям ба ту озодии озод аҳсан!
 Пас чу фарзанди ман, озодӣ, ба як пираханӣ,
 Зи манӣ,
 Гарчӣ ба мулки Яманӣ.

ТО РУСТАМИ ЗАМОНА

Аз Рустами фасона то Рустами замона
 Ҳиммат гузору бигзар бо гоми рустамона,
 То аз забони килкат оташ кашад забона.

Гурзи гарони Рустам бигзор бар канора,
 Онро пазир, шоир, як пора истиора,
 Имрӯз тирбор аст ҳамвора моҳвора.

Наъра мазан чу Рустам, сайёра ҳамчу гӯш аст,
 Ё худ фазои олам бонки суханфурӯш аст.
 Он ки паём орад, Ҷабрил ё Сурӯш аст.

Магзар зи кори Рустам, бигзар зи ҳафт хонаш,
 Дар дасти хасм афтод ҳам Раҳш, ҳам инонаш,
 Деви сапед бинӣ имрӯз гирди хонаш.

Кори сиёҳ бинӣ дар кишвари каёнаш,
 Сад хасми мурда бинӣ имрӯз дар зиёнаш.
 Пар монду фар намонда имрӯз дар камонаш.

Рустам зи шаҳри Кобул рӯзе ки рафт берун,
 Хушкид рӯди Кобул, ҷорист рӯди Чайхун.
 Хун медамад зи ҳомун, хун мечакад зи гардун.

НАВРЎЗИИ ПАНЧРЎД

Кардам сафари ҳазорсола
 То дайри муғону сайри лола.
 Аз нағмаи хусравона дидам
 Гаҳ шодиву гаҳ навои нола.
 Дунё тарабу нишот дорад,
 Дарё зи ҳазор нола - мола.
 Ҳар кас, ки шикаст ҷоми моро,
 Кардам ба худои худ ҳавола.
 Гар ғарқ шавӣ ба мавҷи бода,
 Хуни ту ба гардани пиёла.
 Аз роҳи ҳазорҳо раҳ овард
 Он тифли хучастаи дусола.
 Хоҳам ба ту, эй рамузи фардо,
 Умри ғазалу дави ғизола

2004

ШОИР ВА ШОҲ

(Манзума)

Шоҳи соҳибқирон - Темурланг
 Қалб аз ҷанг дошт ё аз санг,
 Хок дар зери пош меларзид.
 Марг аз хашми ӯ ҳаметарсид.
 Адлу инсоф дар гурез аз ӯ,
 Мижаҳо дашнаю камон абрӯ.
 Гар имое ба мижаҳо мекард,
 Чанд сарро зи тан ҷудо мекард.
 Бо ғазаб абрӯвон чу хам мекард,
 Тухми одам зи хок кам мекард
 ...Баъди ҷанги шадид Эронро
 Рӯбаҳосо гирифт шеронро.
 Дод фармони «қатли ом» эълон,
 К-аз ҳама саркашон ситонад ҷон.
 В-аз сарони гузида дар он ҷо
 Калламанорае кунанд бапо.
 То ки аз ҳар канораи кишвар
 Дида созанд ба зӯри ӯ бовар.
 Бо ҳамин роҳ шоҳи оламгир
 Ҷуст ба таслими халқҳо тадбир.

Хост ваҳму ҳарос андозад,
 Халқҳоро мутеи худ созад.
 Баҳри иҷрои амр як лашкар
 Мезад аз Исфаҳони босар сар.
 На саволу ҷавобу не пурсиш,
 Ки аввал пурсиш асту баъд кушиш.
 Қисса кӯтоҳ, лашкари ҷаллод
 Кард аз сар манорае бунёд...

Сарбуриҳои тӯдаи бесар,
 Соҳиби дину рутбаи афсар;
 Ҳеҷ охир надошт...
 Вовайло –

Аз замин мерасид то ба само.
 Аҳли Эрон ҳама амон мечуст,
 Лек теги амир ҷон мечуст.
 Пас гурӯҳе бурун шуд аз пирон,
 Сӯи Темур шуда замингирон.
 Арз карданд, к-эй шаҳи олам,
 Аз ҳазор мабод умрат кам!
 Аҳли Эрон, шаҳо, амон ҷӯяд,
 Пиру барно туро дуо гӯяд...
 Шаҳ ба ҷои амон фармон дод,
 3-он сари чопарон ба хок афтод.
 Мардум аз ин умед даст шустанд,
 Пас аз он чораи дигар чустанд.
 Роҳи карданд баъд аз ин тифлон,
 Буд бар гардани ҳама қуръон.
 Он китоби муқаддасе, гӯё
 Банд бинмуда маҷраи дарё.
 Он китобе миёни оташу об
 На бисӯзад, на тар шавад, на хароб.
 Шоҳи оташмиқози пурдаҳшат,
 Маснадорои марги пурвахшат
 Гуфт: «Ин қавмро сари бозист!
 Шоҳу атфолро чӣ дамсозист?!
 Дод фармон:
 - Гулхан афрӯзед,
 Ин ҳаромзодагонро сӯзед!
 Тифлҳо бо китоби пайғамбар
 Пеши чашмам шуданд хокистар.

Чораи дигаре набуд гӯё,
 Халқ сарсону шаҳр пурғавго.
 Кас умеде надошт як рӯзе
 Бас шавад сарбуриву хунрезӣ.

Вақти сармастии шаҳи мағрур
 Мӯсафеде падида шуд аз дур.
 Пирамарде ба мисли манбаи нур,
 Ришу мӯяш сафед чун кофур.
 Мӯ парешону чашм пурнам буд,
 Дар либоси сиёҳи мотам буд.
 Шеър мегуфту роҳ мепаймуд,
 На зи мурдан, на аз шаҳаш ғам буд.
 Дод Темур ба сарбурон фармон:
 - Турфа девонаест ҳикматдон,
 Бикашедаш ба назди мо, якчанд
 Бозӣ дорем, - гуфт бо писханд.
 Мардро пеши шоҳ оварданд,
 Сари таъзим чӯмла ҳам карданд.
 На саломе аз ӯю не таъзим,
 На фурӯ кард ӯ сари таслим.
 Шоҳ бо шӯҳӣ гуфт:
 - Эй Мачнун,
 Бин, ки Эрон шудааст ғаркаи хун!
 Кистӣ, ин қадар ту бенангӣ,
 Теғ бигрифтаю намечангӣ?..»
 Мард гуфто ба ӯ ки:
 ман хокам,

В-ар равам зери хок, бебокам.
 Лек бо ту ба оини мардӣ
 Оташам; гарчи оҳани сардӣ!
 Шаҳ ба дил гар аз ин сухан ранҷид,
 Зоҳиран қаҳ-қаҳзанон хандид.
 - Ана, девонаро бипурс маҳ чанд,
 Дар ҷавобаш шунав аз ӯ ин панд.
 Эй гаранг, кистам, ту медонӣ?
 Як дирам медиҳам, агар донӣ...
 Гуфт: - Шоҳо, ту низ хок астӣ,
 Лек аз хоку тинати пастӣ...
 Шоҳ шӯрида дам фурӯ мебастан,
 З-ин ҷавоби ҳаким чунон бишкост,

К-аз хичолат даме хамӯш истод,
 Пас ситеза намуда зад фарёд:
 _ Хон дуоят! Агарчи садҷонӣ,
 Нест андар халосат имконе!
 Сари ту зеби ин манораи мост,
 Пӯстат лоиқи нақораи мост!..
 Пир бо ханда гуфт:
 - Шаҳаншоҳо,
 Сари мо зеби тоҷро надид асло.
 Гар бихоҳӣ манора орой,
 Халқ эмину худ биёсой,
 Ҳеч як сар миёнаи сарҳо
 Набувад чун сари шумо зебо.
 Ё саре тоҷвар ба ҳаҷм калон,
 Холию пурғуруру офати чон...
 Шоҳ ларзида дод зад:
 - Ҷаллод!!
 Назди ё қотиле чу дор истод.
 Пири доно ба нармӣ гуфт:
 - Эй шоҳ,
 Ту сабуксар машав чу шӯълаи коҳ!
 Шӯъла то осмон кашад гар сар,
 Мешавад зери пои хокистар.
 Гар ба сад сол сар бурӣ, рӯзе
 Сар бурандат ба теги ҷонсӯзе!
 Ин суханро шунидаӣ оё,
 Ҷон баробар бувад ба шоҳу гадо.
 Гар ту аз як сухан ғазаб кардӣ,
 Сари гӯяндаро талаб кардӣ,
 Вой бар ҳоли бегунаҳ мардум,
 Ки бисозӣ ба қатлашон маҳкум...
 Чашм бикшой, гар басар дорӣ,
 Такия андар сари падар дорӣ!
 Ҳам сари ту ба хок баргардад,
 Такиягоҳи каси дигар гардад.
 Ту намонӣ ба олами имкон
 То абад подшоҳи дунёбон!...

Шоҳи золим нишаста фикронӣ,
 Буд ба рӯяш нишони ҳайронӣ.
 Дастҳо хунфишону ҷаллодон,
 Гӯшҳо интизор бар фармон.

Шоҳ аммо хамӯшу сархам буд,
 Чаҳду ақлаш нахуст маҳрам буд.
 Баъди нимрӯз сар чу боло кард,
 Сӯи ҷаллод ким-чӣ иммо кард.
 Сарбурон мардро раҳо карданд,
 Худ надониста ки чаро карданд.
 Пас забон баркушод он мағрур:
 - Ман яке бандаи худо Темур!
 Амр ин аст: ҳамин замон лашкар
 Қатъ созад ҷафою кандани сар!
 Чопарон амри шоҳро бурданд,
 Ба сари қотилонаш биспурданд;
 Бо ҳамин ёфт сарбурӣ поён
 Аз дами оташини теғи забон.
 Гарчи шамшер тезу буррон аст,
 Сухани ҳақ буротар аз он аст.
 Кист он мард? – шоири ҳақгӯй,
 Ҳофизу хоҷаи адолатчӯй,
 Он, ки доди суханварӣ дода,
 Шеърро зидди теғ бинҳода.
 Он, ки бо лафзи рост дар олам
 Роҳ ёбад ба қалби ҳар одам...

1957

ОТАШ

Як замон бар одами бечораи бехонумон
 Буд оташ ҳамчу нону ҷомаю ҷою макон.
 З-ин сабаб мардум ба оташ эътиқоде доштанд,
 Бо дилу ҷонаш худои хеш мепиндоштанд.
 Баъд аз он, вақте ки мардум неку бад бишнохтанд,
 Пас ба оташ неку бад бо майли худ пардохтанд:
 Оқилонаш машъали роҳи адолат сохтанд,
 Ҷоҳилонаш дар ҷаҳонсӯзи ба кор андохтанд.
 Зад ҷаҳолат борҳо оташ ба садҳо хонадон,
 Сӯхт дар нори ҷаҳолат нурчӯёни замон,
 Шаҳрҳо шуд сар ба сар вайрон аз дасти бадӣ,
 Оташи бечора ҳам бадном аз дасти бадӣ:
 Рафт он даври ҷаҳолат, асри ҳукми ҷоҳилон,
 Дар ҳамин асри тамаддун, асри фатҳи осмон,
 Гар бувад дар рӯи олам аз ҷаҳолат ворисон,
 Нест бодо ворисон шуми ҷаҳолат аз ҷаҳон!
 Бас бувад аз нур нори ҷаҳдро афрӯхтан,

Бо ҳамин нури чаҳоноро чаҳонро сӯхтан!

1959

ЭЙ ШОИРИ СОМОН!

Он рӯз, ки эъҷози ту бар Кова равон дод,
 Ўро зафару ном ба сад асру замон дод.
 Бар куштани Заҳҳок чу ҳукми ту баромад;
 Ҳарчанд ки шӯру шари ӯ рафт таҳи хок,
 З-он зумраи нопок нашуд лек чаҳон пок.
 Имрӯз ба ҳар ҷой, ки аз зулм нишон аст,
 Бар маснади бедодгарӣ вориси он аст...
 Эй рӯҳи азим, ҳукми ту поён напазирад!
 Дар даҳр касе роҳи дуои ту нагирад.
 Гар вориси Заҳҳок, ҳанӯз ҷон насупурдаст,
 Маъюс машав, Коваи ҳаддод намурдаст!

1959

ДАСТИ ПИР

Рӯзе падарам бирафт ногаҳ зи барам
 Часпид замину осмон дар назарам,
 Ногоҳ расид бо навозиш ба сарам
 Дастею гирифт ҷои дасти падарам.

То дарбадару мутеи мардум нашавам,
 Чун зарра ба роҳи зиндагӣ гум нашавам,
 Ин даст маро бесару сомон нагузошт,
 Дар рӯи кафаш гирифту боло бардошт.

Он сол, ки нону зар баробар буданд,
 Мардум паи нон чу рӯзи маҳшар буданд,
 Бе миннату бе иллат аз он хӯрдам нон, -
 Он чиз, ки буд азизу ноёб чу ҷон.

Вақте ки чу ташна омадам бар лаби ҷӯ,
 Бар чашмаи маърифат чу як донишҷӯ,
 Он сон ки ба ташнае диҳанд косаи об,
 Ин даст сахо ба дасти ман дод китоб.

Рӯзе ки ба гирдобии хатар афтодам,
 Чун нақди ягона – чон ба каф бинҳодам,
 «Ё пир, мадад кунӣ!» - бигуфтам, частам,
 Чун пир расид, ӯ гирифт аз дастам.

Имрӯз ба изтироб дар пеши дарам,
 Бояд зи як имтиҳони дигар гузарам.
 Гуфтанд: Даро, даромадам, ларзидам,
 Худро ба миёни халқ музтар дидам.

Афтод дусад назар ба ман якбора,
 Гаштам чу анор гӯиё садпора,
 Гӯё ба ниҳоди ман чу аз донаи нор
 Ҳар дида зи хуни пок мечуст осор...
 Дар ҷону дилам «қабулу» «рад»-ин ду сухан
 Карданд чу ҳамсоии хундор ватан.
 Аз хандаю аз сукутҳо мехонам –
 Танҳо ду сухан «Мегузарам!» «Мемонам?...»
 Ногоҳ зане хест, биёмад наздам,
 Бинҳод билети сурхро бар дастам.
 Бӯсида, ба дил ниҳода берун частам,
 Дар ёд намонд, чи гуфтаму чун частам.
 Дидам, ки ситода Ленини устодам,
 Гӯё, ки ҳамекард муборакбодам.
 Бишнохтам...

Ин пири парастори ман аст,
 Ин даст –
 Ҳамон дасти мададгори ман аст!
 1962

ГАВҲАР

Ба Гавҳар Пиракова

Эй, бурда ном аз ҳама хубони ховарӣ,
 Дар ҳусну кор мекуни имрӯз сарварӣ.
 Мошинсавор меравӣ, дил аз қафои ту,
 Бо ин ҷамолу ин ҳунар ҳаққо, ки дилбарӣ.
 Саҳрои сабз бо само пайванд мешавад,
 Байни замину осмон гӯё ки ахтарӣ.
 Рӯзе туро бидидаму гуфтам ба хосу ом:
 - Ман одамиро дидаам дар сурати парӣ...
 Баҳри садаф ба пои ту оромӣ ром шуд,

Дар ин муҳити бекарон чун мавҷ мепарӣ.
Дар фикри гавҳарию аз он пай намебарӣ,
Худ гавҳари ягонаи ин баҳри ахзарӣ...

1963

БЕҶАРОРАМ

Метапад якбора панҷоҳ дастгоҳ,
Ту саропо гаштай гирёнгоҳ.

Мекунӣ наззора ҳар як торро,
Гӯш дорӣ нағмаи чилторро¹.

Дар ҳавои якнавои зеру бам,
Пойро нодида мемонӣ қадам.

Мешавад то шом си фарсанг роҳ,
Си қадам роҳи миёни дастгоҳ.

Гоҳ мемолӣ ба рӯи кор даст,
Мекашӣ гуё ба мӯи ёр даст.

Гоҳ нимовоз мехонӣ суруд,
Торҳоро мешавад овоз пуд.

Айни ҷӯши кори ту торе гусаст,
Шуд гиреҳ байни ду абрӯят нишаст.

Рӯи хандони ту ногаҳ тира шуд,
Ранги шоҳии ту аз он хира шуд.

Ханда кун, то ғунчае хандон шавад,
Ғамза кун, то химчае ларзон шавад.

Рӯи шоҳӣ бо ранги осмон,
Акс андозад барои ошиқон.

Мӯи зарринро парешон кун, нигор,
Қомати худро зарафшон кун, нигор.

То бигирад ранги ту ҳар тори ту,
Аз шиои мӯй чун зар тори ту...

Хам шудӣ пайвасти тори кандаро,
Бо чӣ кардӣ васл қалби бандаро.

Риштаи бигсаба бо тори дилам,
Ту магар пайвасти шуд кори дилам.

Бин, ки ҳамчун дастгоҳат, ай ниғор
Беқарорам, беқарорам, беқарор!

1 Чилтор – сози мусиқӣ

ОТАШИ ИШҚ

Донед ки ишқ оташи сӯзон аст
Ҳарчанд ки сӯзи ӯ ҳузури ҷон аст.

Аз оташи асл гар касе дур шавад
Аз дур алангааш варо нур шавад.

Ҳайҳот, ки ин оташи бедуд ниҳон,
Гар дур фитад дучанд гардад сӯзон.

МЕРОСИ ПАДАР

Замоне нокасонро оламе дар зери фармон буд,
Ҳама иқлими дунё сарбасар мероси онон буд.

Барои моли дунё хирси ворисон чу бармехӯрд,
Ситамгарзода фарзанде сари пири падар мехӯрд.

Агарчӣ ворисон фарзанди як модар падар буданд,
Ҳамеша ташнаи хуни ҳароми якдигар буданд.

Замини тинаташро ҳар яке тухми ҳасад мекошт,
Ки гӯё як замин он девзотонро намебардошт.

Вале аз моли дунё ман гирифтам аз падар танҳо,
Чунон меросеро, ки ганҷи ноёб аст дар дунё.

Ҳамон мероси якто аз падар бошад ҳаёти ман,

К-аз он арзандатар чизе набошад дар бисоти ман.

Қасам бар номи бахшояндаи он ганҷ бо ҷонам,
Ки онро ҳам бибахшам аз барои халқи паршонам.

МЕЗЕБАД

Баҳри рухсораи анори ту
Зери мижғони соядори ту
Наргиси масти хоб мезебад.

З-он ду лаъли садаф ниҳони ту
Сад қасам, ҷони ман, ба ҷони ту
Таъна бар офтоб мезебад.

Моҳ дар рӯи ту ватан дорад
Мавҷ аз зулфи ту шиканҷ дорад
Ҳар дуру обутоб мезебад.

БАҲОРУ ҲУСН

Баҳор шуд, гули ман, хез, азми саҳро кун,
Зи кафшу куртаи корӣ ту зебу оро кун.

Намол ўсма ба қошот дилам сиёҳ макун,
Намол сурхӣ ба лабҳои худ гуноҳ накун.

Биёр тӯҳфаи хубе ҳар онҷӣ худ дорӣ,
Зи рангҳои мунофиқ маҷӯ, маҷӯ ёрӣ.

Ман ошиқи васли гулу шабнами баҳоронам,
Ҷун сабзаам, ташнаи он қатраҳои боронам.

К-аз осмон зада худро ба тораи мўят,
Ду қатра нур шавад, нури пок дар рўят.

Хуш он даме ки гули ту шукуфтатар гардад,
Зи рӯи нав гули садбарг тозатар гардад.

Ду чашми софи ту ҳамчун ду қатраи борон,
Ҷу нури дида шавад пеши дидаам рахшон.

Биёр тӯҳфаи хубе, ҳар онҷӣ худ дорӣ,

Зи рангҳои мунофиқ маҷӯ, маҷӯ ёрӣ.

МЕРАВАМ

Бо роҳи нури офтоб аз мулки Хусрав меравам,
Бо бори фарҳанги куҳан, бо назҳати нав меравам.

Шаб меравам, то чашми ёронро бибинам ошкор,
Чун рӯшноӣ пешаам, бо наҷми шабрав меравам.

Ҳамчун садое дар фазо хезам зи сетори Амир¹,
Бо роҳи Хусрав то макон чун тифли якрав меравам.

Дар васфи Хусрав Хусравӣ дар шеър натвонад касе,
Санчидаам инро басте, нуре зи партав меравам.

МЕРАҲАД АЗ ЧАВШАНИ СУРАТ

Зи дасти Аҳриман мо куштаи дасти падар гаштем
Сипар буд офтобу дар ғурубаш бесипар гаштем.

Азизони ҳама олам шаҳидони ҳамин олам
Шумо рафтед он ҷое ки танҳо мерасад одам.

Ҳамон ҷое ки одам мераҳад аз чавшани сурат
Ҳамон ҷое ки одам меҷаҳад аз тавсани сурат.

Ҳамон ҷое ки ҷадду адлу инсоф аст
Замини гулфишон аз осмон дарафшон аст.

Ҳамон водӣ ки рӯҳи якраҳи инсон
Ба марзи ҷовидонӣ мешавад яксон.

Шумо чун пешкори лашкари руҳу равон рафтед,
Ба истиқболи фардо бо заминро бо замон рафтед.

Ва меояд ба истиқболатон фардои нуронӣ,
Ва меояд ба истиқболатон фардои инсонӣ...

МУЖДАИ БОДОМ

Баро ай меҳдӣ охирзамон зи меҳди сангинат,
Баро аз олами ойинаву ойини рангинат.

Ки аз он аҳд то ин аҳд гӯё тир месозӣ,
Ҳақи мутлақ алайҳи ҳилаву тазвир месозӣ.

Чаҳони пирро набвад маҷоли тирбардорӣ,
Биё дар сахнаи майдон агар зӯри дигар дорӣ.

Салоҳи ҳастай дар қабзаи дастони ларзон аст,
Салоҳи ҳастай шайтону шайтон ёри инсон аст.

Чу ман имони ин инсону шайтонро намебинам,
Ба сад паймона менӯшанду паймонро намебинам.

Биё ки аз ҳақиқат охарин пайғом меоӣ,
Ба сардастони дилҳо муждаи бодом меоӣ.

ГИРДОБИ ХУН ДАР ДИЛИ МО...

Як мурғи хушпаём дар ин ошён намонд,
Тифли хучастапой дар ин осмон намонд.

Чамъе ба дашту хил азизон ба Рашт¹ рафт,
Дар водии биҳишт ба ҷуз посбон намонд.

Донои Вахш ҳеч надонад зи ҳоли мо,
Вахшур² дар тасаллати ин хокдон намонд.

Ойини ростӣ, ки аз ин хок растааст,
Мо қач хиромидему раҳи ростон намонд.

Гирдоби хун дар дили мо давр мезанад,
Мо ғарқи косаем, чу баҳри дамон намонд.

Ҳар шаб дуо мебарам то водии талаб,
Дар раҳгузори боли дилам осмон намонд.

¹ Рашт: номи бостонии ноҳияи Фарм.

² Вахшур: водии Вахш.

МЕҲРИ МОДАР

Солҳои аввали эҷоди ман...
 Лаҳзае аз кӯдакӣ дар ёди ман
 Моңдааст, гӯё ба рӯи мавҷи об
 Хираю ларзон чу акси офтоб...
 Хурд будам, бистарам гаҳвора буд,
 Бистари чунбони ман сайёра буд.
 Дар ҳамин ҷо буд хӯрду хоби ман,
 Дар ҳамин ҷо минбару меҳроби ман.
 Дар ҳамин ҷо бар сари гаҳвораам,
 Аллагӯён модари бечораам,
 Бо табассум, бо такаллум, бо шитоб
 Мебаромад ҳар саҳар чун офтоб.
 Савти аввалро, ки бишнидам аз он,
 Ҳаст ҳоло дар забони кӯдакон...
 Як замон гаҳвора бар ман танг шуд,
 По ниҳодам, пойгоҳам санг шуд.
 Даст бурдам, монд дастам дар ҳаво,
 Боз модар дошт як дасти маро...
 Дар ҳамин аҷзу ҳамин бечорагӣ,
 Дар ҳамин хурдӣ, яку якборагӣ,
 Хестам, дидам: надидам як саҳар
 Аз ҳамон меҳри дурахшонам асар.
 Бо ду чашми чор ўро кофтам,
 Кофтам, тимсоли ўро ёфтам:
 Аз баландӣ бо табассум, бе шитоб
 Мебаромад ин пагоҳӣ офтоб.
 Гарчи ҳамчун меҳри ман пурнур буд,
 Аз бари ман, аз сари ман дур буд...

1962

ОБ МЕХЎРАД...

Пои булӯру чилваи нилоби доманаш -
 Гулмоҳиест, ғӯта ба гирдоб меҳӯрад.
 Мӯи сиёҳи пеши бараш расми дилбарист,
 Ҳар тори он ба тори дилам тоб меҳӯрад.
 Аз ҳар нигоҳи софи ў чашмони ташнаам

Гӯё зи оби чашмаи Варзоб мехӯрад.
 Ӯ чашмаи равону манам ташнаи висол,
 Чун ташнае, ки об шаби хоб мехӯрад.

ДӮСТАМ!

Барои Пӯлод Толис

Шоирон гарчи баробар мекунад,
 Лек асло одамӣ хуршед нест.
 Баъди ту як чизро фаҳмидаам:
 Ҳеч кас дар ин ҷаҳон ҷовид нест.

Гар чизе андар вучуди одамӣ
 Зиндаи ҷовид мебошад - дил аст.
 Ҳар кӣ дил дорад, бимонад ҷовидон,
 Чун дил аст, онро ба дилҳо манзил аст.

Дӯстам, эй марди сар то пой дил,
 Дил ниҳодиву бирафтӣ ногаҳон.
 Як диле аз синаи соҳибдиле
 Ёдгорӣ монд баҳри дӯстон.

Он дили софе, ки танҳо баҳри ман
 Бори меҳри он гаронӣ мекунад.
 Андаруни сина ҷо кардам варо,
 Кори қалбамро ниҳонӣ мекунад.

Дил гаранбор аст, бо ҷон мекашам
 Бори меҳри гарму ҷӯшони туро.
 Мебарам дар синаву дар дидаам
 Қалби поку рӯи хандони туро.

Мебарам бори ду дилро сӯи пеш
 Аз сабукборони соҳил нестам.
 Мекунам кори ду дилро, дӯстам,
 Нағз медонӣ, ки бедил нестам!

1962

НА ҲУКМ, НА ҲИКМАТ...

Агар дорад ҷавоне табъи мавзун,
 Агар бошад ба ҳусни шеър мафтун,
 Нишинад, хешро ранҷур созад,
 Зи нури дидагонаш нур созад,
 Зи шавқи синааш то рӯз сӯзад,
 Ки як дилро ба нури худ фурӯзад.
 Агар табъе чу шамъи зиңда дорад,
 Фурӯге з-оташи оянда дорад,
 Ба рӯи ӯ маяфшонед домон,
 Сухан оҳистатар гӯед, ёрон,
 Мабодо аз дами сарде бимирад,
 Ки шамъи мурда боре дарнагирад.

1962

СИТОРАҲОИ БУРҶИ КРЕМЛ

Фоли ин сол сарнагун омад,
 Аз сари сол бӯи хун омад.

Наҳс гӯё ба хонадон афтод,
 Душману дӯст дар гумон афтод.

Поку нопок бетафовут шуд,
 Неку бад, хар ду рафт, нобуд шуд.

Буд оё қирони ахтарҳо,
 Ё қирони ҳазорҳо сарҳо?

Дар ҳамин сол аз манораҳои Кремл,
 Дар ҷило шуд ситораҳои Кремл.

Ахтари бахт номи онҳо шуд,
 Васфашон аз ситора боло шуд...

Лек афтод ахтарон дар банд,

Пушти деворҳои сахту баланд.

Посбонон, ки бешумор шуданд,
Гирди девор ҳамчу хор шуданд.

Чекаи номдор дарбон шуд,
Баста дарҳои додхоҳон шуд.

Ҳамсафони Ленин дар паси дар,
Моңд бо мандати даҳо музтар.

Шуд қабулгоҳи хоксори даҳо
Оқибат ҳамчу боргоҳи худо.

Менамуданд чанд ғайбатгар
Рафтуо дар миёни пайғамбар.

Хонаи халқ гашт қасри «малак»
Чархи таърих гашт чархи фалак.

Рафта-рафта макони кори Ленин
Дур шуд, дур шуд з-аҳли замин.

Рафта-рафта ситораҳои Кремл
Дур шуд аз манораҳои Кремл.

Ахтари бахт рафт аз сари мо
Дуртар аз ситораҳои само.

То фароянд ахтарон ба замин,
То ба мардум шаванд ёру қарин.

То ки онҳо ба пеши бар бошанд,
То ки онҳо ба мӯи сар бошанд.

То диҳӣ дастро, ба даст оянд,
То ишорат кунӣ, ба паст оянд.

То нишиниву рози дил гӯӣ,
То бигириву бахти кул ҷӯӣ.

Буд боре зарур дасти матин,
Қувваи осмону азми замин.

Буд лозим басо ситорашинос,
Санъи язdonу суннати алмос.

1962

СИТОРАИ ЗАМИНИ МАН

Эҳдо ба Валентина Терешкова

Ҳамин замон
зи хоки ман,зи сарзамини поки ман
Парид духтари Ватан,
бигашт ахтари баланд
Ба авчи осмони мо, фазои бекарони мо.
Ба чилва шуд, ба тоб шуд
Ситораи замини ман, замини нозанини ман,
Ситораи ҷаҳони ман, ҷаҳони ҷовидони ман.
Нигар, ки қалби кӯчакам бузург шуд, баланд шуд;
Баланд ҳамчу Қаҳқашон,
Зи авчи ту, зи боли ту, зи кори безаволи ту,
Ситораи замини ман, замини нозанини ман,
Ситораи ҷаҳони ман Ҷаҳони ҷовидони ман!
Кучост ибтидои ман? Кучост интиҳои ман?
Замин, ту ибтидои ман! Фазост интиҳои ман!
Ҳамин ду сатри тозаро, ҳамин ду сатри хосаро
Даме бигир дар барат, шавад даме баробарат,
Ситораи замини ман, замини нозанини ман,
Ситораи ҷаҳони ман, ҷаҳони ҷовидони ман!
Ба сӯи ту, ба рӯи ту, ба рӯи ҳамчу моҳи ту,
Ба қору обрӯи ту -баланд ҳамчу роҳи ту -
Чӣ чашмҳо, ки чор шуд, чӣ қалбҳо, ки ёр шуд.
Ситораи замини ман, замини нозанини ман.
Ситораи ҷаҳони ман, ҷаҳони ҷовидони ман.
Замин бувад паноҳи ту, замон бувад гувоҳи ту,
Ки дар фазои амният чу Зӯҳрай, чу Моҳӣ ту!
Биё, диёру ёри ту - ҳама дар интизори ту,
Ситораи замини ман, замини нозанини ман,

Ситораи ҷаҳони ман, ҷаҳони ҷовидони ман.

1962

БУЗУРГӢ ВА ХОКСОРӢ

Духрати тоҷик, дар тасвири ту
Ҳар суҳан бе рангу борӣ мекунад,
Ҳаст уммеде, ки дар ин суратам
Ҳусни ту, кори ту ёрӣ мекунад.

Субҳидам дидам, ки пеш аз офтоб
Байни саҳро чун алам метофтӣ,
Бегаҳӣ дидам, ки баъд аз офтоб
Чун шафақҳо боз ҳам метофтӣ.

Ту дар ин саҳро, миёни пахтазор
На баландию на шӯҳрат кофтӣ,
Кор кардӣ аз дилу ҷон, хоҳарам,
Аз ҳамин пастӣ баландӣ ёфтӣ.

З-он, ки бепардоз бошад рӯи ту,
Ҳусни ту кам нею афзун мешавад.
Сурхрӯи кор бошад сарбаланд,
Покии дил - рӯи гулгун мешавад.

З-он, ки ҳар сония бар сӯи замин
Қомати болои ту ҳам мешавад,
З-он, ки дар рӯи ту мешинад ғубор,
Қиммати ту, ҳусни ту кам мешавад?

Ҳеҷ гоҳе!
Он кӣ ҳар соат ба хок,
Бар замин сад бор таъзим мекунад,
Он кӣ ҳар соат дусад хирворро
Бар Ватан, бар халқ тақдим мекунад;

Он, ки бо ҳурмат, ба ихлоси тамом
Мепарастад зиндагиро, корро,
Сачда меорад заминро обро,
Ҳар ниҳоли пахтаи пурборро,-
Номдорӣ, номдорӣ мекунад,
Аз бузургӣ хоксорӣ мекунад!

1962

ХОҲАРИ КУБА

Духтаре дидем аз фавчи Кариб,
 Мавҷҳои мӯй чун мавҷи Кариб.
 Рӯй – нозуктар зи гулҳои сахар,
 Азм – аз фулоду оҳан сахттар.
 Аз ду чашми хонаи меҳраш ҳамон
 Шӯълаҳои хашм мегардад аён.
 Хандаи ӯ бо ғазаб омехта,
 Автомат дар пеши бар овехта,
 Ҷанг дорад, ҷанг дар як пайкаре
 Ин силоҳи сарду меҳри модарӣ.
 Гарчи баҳри ҳифзи номуси ватан,
 Дафъи душман ҳам дифои хештан
 Автомат ҳоло ба ӯ даркор буд,
 Дар бари ӯ лек ҳамчун хор буд.
 Як замон гул ҳамчунин беҳор буд,
 Ҷои гул дар гӯшаи дастор буд.
 Баъд гудро чун ба яғмо бурдаанд,
 Исмати гудро ба савдо бурдаанд,
 Баҳри ҳифзи номи поки хештан
 Гул баровардаст хор андар бадан.
 Хоҳари Куба! Миёни корзор -
 Ҳамчу гул нозук, чу оҳан бурдбор;
 Душманат бисёр, ёрат бешумор -
 «Ҷои гул – гул бош,
 ҷои хор - хор!»

1962

ДУ ГУЛ

Ба ёд ояд мудомам он насими мушбӯи Вахш,
 Шукуфта пахтаҳои софи сахрои нақӯи Вахш,
 Миёни пахта хандон духтарони хубрӯи Вахш,
 Равон овози нози духтарон чун оби ҷӯи Вахш.

Ба сахро пахта гулрез асту ҳар як гул ба болидан,
 Табассум дар лабони ғунчаҳо гулбоз дар чидан.
 Чӣ хуш дар ҳанда рӯи ёрро дар баъни гул дидан,
 Гули рӯи нақӯяшро ба рағми ғунча нозидан...

Ниҳолон сабзпӯшу мисли ошиқ гул ба сар карда,
 Зи шабнам субҳгоҳон баргу бори хеш тар карда,
 Аз он як села духтарро ба сӯи худ хабар карда:
 -Биё, хандида сӯи мо, зафар пушти зафар карда.

Ду гул бишқуфта дар майдон айёми саҳар дидам,
 На гул, дар зебу қиммат гӯиё дурру гуҳар дидам,
 Якero рамзи шӯҳратовари они дигар дидам,
 Ба чидан он дигарро қаҳрамони номвар дидам.

Яке з-он аз сафедӣ нуқраи хом аст, пиндорӣ,
 Ба зераш пахтазорон чатри нилфом аст, пиндорӣ,
 Фурӯзон рӯи он худ ахтари шом аст, пиндорӣ;
 Дигар дар байни он манзар маҳи том аст, пиндорӣ.

На он сон гул, ки ҳар соле ба даҳ рӯз аст давронаш,
 Ба назди мардумон собит набошад аҳду паймонаш.
 Барои булбули бечора дидан нест имконаш,
 Агарчи то саҳар бошад зи ҷону дил ғазалхонаш.

Гули мо зеби сахро, дурри беҳамтои даврон аст,
 Нигори зодаи меҳнат, саропо бахтҷавлон аст.
 Дигар он пахтаи симин, ки ўро зеби домон аст,
 В-аз он аҳли Ватан ўро зи ҷону дил саноҳон аст.

Ба рӯи бениқоб ў бо табассум бингарад сӯям,
 Зи дил хуни ҷавонӣ медамад андар сару рӯям.
 Магар дигар гулero боз меҷӯям? – Намеҷӯям.
 Ба як умре нахобам то суруди васфи он гӯям.

1955

КАФШЕРИ МУҲАББАТ

Ҳар он чӣ ҳаст дар олам, қиёсу интиҳо дорад,
 Ба ғайр аз ҳисси некӯе, ки умри бобақо дорад.
 Чи молу мансабу сарват, чи ҳусну шӯҳрату ҳашмат,
 Чи айёми ҷавонӣ, ки хушо нашъу намо дорад.

Баҳорон дар чаман гул дар миёни сабза мерӯяд,
 Ба оби дидаи бечора булбул чеҳра мешӯяд,
 Бихандад, рух намояд, з-он чаманро ҳусн орояд,
 Вале дилдодае ўро фақат як бор мебӯяд.

Зи хуршеди дурахшон ҳар замон як зарра кам гардад,
 Вале бар ишқ ҳар соат ҳарорат боз зам гардад.
 Чӣ кафшерест пайвандад ба як ҷо банди дилҳоро?
 Чӣ сеҳр аст он ки чун бандад, намесозад ҷудо асло?

Азизам, дон ки кафшери муҳаббат меҳри фарзанд аст,
 Ки бо он риштаи умри ду одам саҳт пайванд аст.
 Ба пирӣ ӯ мадори модару пушти падар бошад,
 Азизу меҳрубону ёдгору ҷону дилбанд аст.

1956

ЧИЛВАГОҲИ ҲАҚИҚАТ

Мо зи эъҷози худ намелофем,
 Қиссаи зӯри худ намебофем.
 Бекаромоту одами хокем,
 Рӯи хокему зери афлокем.
 Лек ҷон дода, ҳақ талаб кардем,
 Ростиро ба худ насаб кардем,
 Бар вай имрӯз болу пар додем,
 Дар раҳи офтоб сар додем.
 Бин, ҳақиқат зи ҳафтумин афлок
 Мекунад синаи фазоро чок.
 Бо забони фасеҳ бар дунё
 Мебарад муждаю паёми мо!

1957

ҲУКМ БАР СИТОРА КУНЕМ

Тилисми гунбади афлокро чу пора кунем,
 Ба чашми ақл ба асрори ӯ назора кунем.
 Дигар малоф ту аз сарбаландӣ, эй афлок,
 Ба даври чархи ту худро чу моҳвора кунем.
 Зи қаҳр мешавӣ гоҳе сиёҳу гоҳ сафед,
 Ки рози пардагиёнат ба ҳар канора кунем?
 Вакили мардуми мо дар зиёфати Миррих
 Бидод ваъда, ки ин сулҳро дубора кунем.
 Тавонгарӣ нигар, эй офтоб, мардуми хок,
 Ки хоку олами афлокро идора кунем.
 Ба назди ахтари толеъ мурод кай чӯем,
 «Ки ноз бар фалаку ҳукм бар ситора кунем».

1957

ҶИССАИ ЧАРХИ ФАЛАК

Буд марди соддае дар як замон,
 Дошт як хар аз ҳама моли ҷаҳон.

Аз қазо рӯзе ба маъвое расид,
 Ки дарахте баҳри харбандӣ надид.

Ӯ харащро дар нишеби чарх баст,
 Хоб омад, рафт ӯ дар хоби маст.

Ними шаб чун боди саҳро шӯр кард,
 Чарх гардон шуд, харакро чӯр кард;

Беибо бардошт то авчи баланд
 Аз фарозӣ ҷониби дарё фиканд.

Соҳиби хар фурсате аз хоб хест,
 Дид бечора харащ дар ҷой нест.

Шаш чиҳатро кофт, осораш наёфт,
 Ҷониби кампири «доное» шитофт.

Рафта назди зол арзи ҳол кард,
Зол рӯ андар дуою фол кард.

Гуфт: - Эй марди худо, рӯзи фалон,
Дар фалон солу фалон моху замон

Як сари чархи фалак дар хок буд,
Ки замин он шаб чу дарё пок буд,

Ту хари худро ба он чо бастай,
То ба иқлими малак пайвастай,

Баъди чандин чарх аз чархи барин
Боз ояд маркабат сӯи замин...

Он чуноне ки ҳикоят мекунанд,
Ровиён аз он ривоят мекунанд,

Ў ба фикру зикри чарх афтодааст,
Дар ҳамон сахро ҳанӯз истодааст.

1957

СОЛИ НАВ, МЕҲМОНИ НАВ

Ин пагоҳӣ зи дарам тифлаки ширинрӯе
Ба даҳан ханда, ба дасташ гул, худ дилчӯе,
Гашт ворид, к-аз он хонаи ман нур гирифт,
Чун хабар гуфт, дил аз муждаи он зӯр гирифт.
Гуфт бар ман, ки «Амак, ҳадяю тӯёна бидех,
Ба ману ҳамраҳи ман чо! Ҳр ин хона бидех.
Ман ба ин хонаи нав одами нав овардам,
Ҳам туро соҳиби як булбули гӯё кардам.
Ў дар он хонаи атфол ба хоби мастаст,
Модараш оинасон дида ба рӯяш бастаст...»
Зуд барҷастаму аз чехраи ӯ бӯсидам,
Кӯдаки симтани кишвари худро дидам.
Аз руху дидаи ӯ нури Ватан гашт аён,
Гӯй як олами иқбол дар он буд ниҳон.
Ҳастию ҷисми маро мавчи гулафзой гирифт,

Дил ду-ним гашту дар он меҳри наве чой гирифт.
 Сари навсабзи ман аз бахт ба афлок расид,
 Ашки шодӣ бишукуфт, ғӯра шуду боз чакид.
 Гуфтам: - Эй соли нав, эй муждарасонам, чонам
 Нек-фарзанди диёрам, ватанам, давронам.
 Ёру ҳамсоли чигаргӯшаи хобидаи ман,
 Нек бодо қадамат, фарши раҳат дидаи ман!
 Ту ба ин хонаи мо нуру зиё овардӣ,
 Бахту иқболи наву умри бақо овардӣ.
 Аз ту ин аст муродам, ки дар ин чо бошӣ,
 Ҳомию ҳамнафаси хурдакаки мо бошӣ.
 Неъматаш бахш, ки ӯ бозӣ кунад, ноз кунад,
 Қуввату болу параш бахш, ки парвоз кунад!

1958

ДАР САФҲАИ ОҒОҚ

Ҳар оҳ, ки сар кашид аз синаи ту,
 Аз он дили чок-чоки бекинаи ту,
 Шуд шеърӯ чаҳони назмро гарм бисохт,
 Бо нолаи руд дар чаҳон шӯр андохт.
 Он дар дили чону дидаю гӯш нишаст,
 Дар сафҳаи оғоқ пас он нақш бубаст.
 Ин кӯҳна китоби даҳро то имрӯз
 Гар боз кунӣ, туй дар он пандомӯз.
 Ҳар сафҳаи ӯ гарм кунад оҳи туро,
 Тасвир кунад чу зинда арвоҳи туро,
 Аз он ҳама сӯзу созу овоз ояд,
 Ашъори фусунгарат ба парвоз ояд!

1958

САДДИ НАЗАР

Дар пушти тиреза менишастам рӯзе
 Бо дидаи чор.
 Дидам: ба хирому нози оламсӯзе
 Меояд ёр.
 Наззораи ман бол ба сӯяш бикшод,
 Афтод ба дом.
 Ҳушам зи сарам парида омад бари ӯ
 Аз баҳри салом.
 Дил зарба ба девори вучудам мезад <
 Бо гурзи гарон,
 То рози варо зи сина берун созам
 Дар назди нигор.
 Алқисса, дилу дидаву ҳушам буданд
 Бесабуру қарор.
 Аммо нафасам душмани ҷонам мешуд,
 З-он буд хатар,
 Дар рӯи тиреза нақш мешуд оҳам,
 Мебаст назар.

1958

ПИРИ ГУЛФУРҶШОН

Кӯҳи Варзобро чӣ даврон аст,
 Гӯй он пири гулфурушон аст:
 Ҷомаи беқасаб ба бар дорад,
 Локии шоҳӣ дар камар дорад,
 Саллаи суф гирди сар дорад,
 Сабади гул ба пеши бар дорад.

1959

КҶҲИ МАЪШУҚ

Ба хотираи Лермонтов

Чун шишаи қалби поки шоир

Бар санги чаҳолати замон зад,
Як олами ишқ аз дили ӯ
Афтиду ба хок бо фиғон зад.

Ишқи кули он замони нопок
Дар ин дили шоири ҷавон буд, -
Сад ҳайф, ки ин дақиқа дар хок
Афканда муҳаббати замон буд.

Чун аз дили гарму софи шоир
Сарчашмаи ишқро равон дид,
Он гунбази хоки ташнаи ишқ
3-он чашмаи меҳри пок нӯшид.

Аз меҳри чу оби зиндагонӣ
Он шӯразамин баҳор дарёфт.
Сарсабзу ҷавону ғарқои гул,
Себаргаву лолазор дарёфт.

Он ҷо, ки тани шаҳиди шоир
Хуншор ба рӯи хок афтид,
Оғуштаи хуну ранги дар ранг
Як хирмани гул зи хок сабзид;

Оташгули он, ки пургудоз аст,
Месӯзаду сад забона дорад,
Пироҳани чоку қалби сӯзон
Аз мотами ӯ нишона дорад;

Ҳар лолаи доғдори пурхун
Аз дасти яле фитода ҷомест,
Ҳар ғунчаи дарфиғони хомӯш
Як шеъри ба дарди нотамомест;

Садбарг ба рӯи пора-пора
Моил ба хиром сарви ором,
Гӯё ки зи рангу бӯи шеъраш
Ногаҳ шудаанд зи ҳам парешон.

3-он манзараи аҷибӣ пурсӯз
Бе навҳа ҳамеша нола хезад;
Бар рӯи гулаш сабоҳи мардон
Момои замин ашқ резад.

1958

ИДИ БАХТ

Асрҳо аҷдодҳои мо зимистони дароз
 Қиссаи сарбаста аз иқбол мепардохтанд.
 Бахти одамношинос
 Баски бо бечорагон асло сару коре надошт,
 Гӯӣ дар рӯи замин ҷуз ном осоре надошт.
 Мардуми бахтозмо
 Ибтидои бахт аз наврӯз мепиндоштанд,
 Бар ҳамин рӯзи муқаддас эътиқоде доштанд.
 Лек то ин рӯзи нек
 Сад варақ аз сафҳаи сарди зимистон мезаданд,
 Дод аз дасти замону сахтии ҷон мезаданд.
 Бо азоби гушнагӣ,
 Ҳиссаи наврӯзро то ид пинҳон доштанд,
 Ҳурмати иди бузургон бо дилу ҷон доштанд,
 Буд ин расми падар.
 Чунки он шаб гӯиё аз хонаи бе обу нон
 Бахт мерафтаст, як соли дароз он хонадон
 Бахро мебохтаст.
 Духтари тоҷик он шаб сурмаи тар мекашид,
 Бофта мӯи қаторӣ, шона бар сар мекашид,
 То ки ёбад бахро,
 Ҳеч чизе ҳам набошад аз либосу молу ҳол,
 Ё ба рӯи ҷабҳаи пурнур меангошт ҳол,
 Ё ки марҷон мекашид.
 Ё ки якто тукмае дар пеши бар медӯхт ӯ,
 Оташи наврӯзро то субҳдам месӯхт ӯ,
 Буд ин кори савоб.
 Поси ин иди баҳорӣ аз барои бахт буд,
 Бахти камдидори бепарво аҷаб дилсахт буд,
 Ҳеч кас ӯро наёфт!

1959

БАШОРАТИ СУБҲ

Нолаи мурғи саҳар аз хоб бедорам намуд,
Шаб ба поён мерасид.

Ман ба истиқболи субҳи рӯзи нав биштофтам,
Ваҳ чӣ хандон медамид.

Офтоб аз кӯҳи Хоҷа чилчароғи начмро
Омаду хомӯш кард.

Зиндагиरो чун падар баъд аз ҷудой ин саҳар
Омаду оғӯш кард

Моҳ абри чун пари қуро саворӣ мекунад,
Сӯи мағриб меравад,

Офтоб аз нав ба олам шӯълакорӣ мекунад,
Рӯз тавлид мешавад.

Боз як рӯзи накӯи кишварам оғоз шуд,
Рӯзи пурфайзи баҳор,

Зиндагонӣ ҳамраҳи хуршед дар парвоз шуд
Сӯи фардои диёр!

1959

ДИЛ МЕШАВАД

Гар чароғон давра ороянд, қандил мешавад,
Маҷмаи эҳсос дар якҷоягӣ дил мешавад.
В-ар ба ҷое дасту дилҳои ҷавон якҷо шавад,
Чӯл боғу гӯшаи вайрона манзил мешавад.

1959

ОБАКИ ШҶҲ

Обаки шӯхе чу тифли беқарор
Мешилобад аз миёни қӯҳсор.

Аз баландӣ меравад ғулғулкунон
 Ӯ ба мисли кӯдаки ширинзабон.
 Бо раҳи пурсанг поён меравад,
 Беибо, ғалтону хезон меравад;
 Гӯй аз чизе гурезон мешавад,
 Дар канори Панҷ пинҳон мешавад.
 Ҳамчу тифле, меҳр тобад бар сараш,
 Медарояд дар канори модараш.

1959

ОБИ ОТАШИН

Нисбати дарё набошад сӯхтан,
 Лек ин дарё ба даврони куҳан
 Борҳо Вахши қадимро сӯхтаст,
 Хонаи садҳо ятимро сӯхтаст.
 Об гӯй барқи сӯзон будааст,
 Оташи аз дида пинҳон будааст.
 Сирри ин дарё чу рози осмон
 Буд аз чашми сари одам ниҳон.
 То ҳамон рӯзе ки аз насли башар
 Гашт марде роздони баҳру бар,
 Пас ҳамон одам ба тоҷик даст дод,
 Сирри ин дарёи сӯзонро кушод.
 Гуфт: «ин дарёи пуршӯри шумо
 Мешавад дар зиндагӣ нури шумо...»
 Мо ба роҳаш нурполо сохтем,
 Аз дилаш оташ бурун андохтем,
 Водӣ аз он шӯъла пуранвор шуд,
 Вахш бо халқи диловар ёр шуд.
 Бин, ҳамон дарёи Вахши беамон
 Нур меборад ба ҳар як хонадон!

1959

БА МАНОЛЕС ГЛЕЗОС

Дасте, ки дар он қувваи бозӯи замон аст,
 Дорандаи раҳшон алами ранҷбарон аст,
 Он даст, ки ҳамдаст ба он халқи ҷаҳон аст,

Имрӯз дигар тоқати занҷир надорад!

Қалбе, ки ғазабхонаи Юнон шуда имрӯз,
Аз сӯзи ватан оташи сӯзон шуда имрӯз,
Чун нури раҳи сулҳпарастон шуда имрӯз,
Чуз халқу ватан ӯ дигар омир надорад!

Рӯхе, ки раҳаш ҳеч дари баста нагирад,
Аз ҳукм нагардад каму аз қатл намирад,
Дарёи равонест, ки поён напазирад,
Ин рӯҳи қавӣ бим зи тақдир надорад!

Умре, ки ба умри ҳама халқи ватан омехт,
Чун Модари Юнон ба сараш оби бақо рехт,
Гар фитна ба сӯяш ҳама аҳли ситам ангехт,
Ин умри бақо-ёфта охир надорад!

Марде, ки ҳаёташ ба раҳи адл гузорад,
Дар роҳи вафои ватанаш ҷон бисупорад,
Озодӣ ба нақди дилу ҷонаш ба каф орад,
Ин мардии ӯ нуқтаи тасвир надорад!...

1961

ҲУСН

Мӯй дар пешонаи чун коғазаш
Бо назокатҳо хати зар мекашад.

Рӯй аз болои нахли қоматаш
Ҳар пагоҳӣ меҳри ховар мекашад.

Шарм дар рухсораҳои нарми ӯ
Ҳар замон ранги гули тар мекашад.

Шавқ дар наззораҳои гарми ӯ
Дар миёни шӯъла ахтар мекашад.

Ханда дар лабҳои чун оби ҳаёт
Гоҳ марҷон, гоҳ гавҳар мекашад.

Аз даруни синаи ман қалбро
Ҳар замон бо роҳи дигар мекашад.

Бин кадом устод чун момои ӯ
 Хуснро ин қадр дилбар мекашад!

1962

АҲСАНТ БА ОДАМ!

Як мохваше дар лаби дарёчаи кӯҳӣ
 Аз об баромад.
 Гӯё зи паси абри чу симоби сафеде
 Маҳтоб баромад.

Рӯ дидаму ин сония дар чашм аён шуд
 Ногаҳ табақи гул.
 Лаб дидаму ин сония аз чашм ниҳон шуд
 Ногаҳ варақи гул.

Аз ҳар сари мӯйи сиёҳаш рехт ба пояш
 Ҳамчун дури ғалтон,
 Сад қатраи тобандаи дарёчаи кӯҳӣ,
 Сад қатраи рахшон.

Бо ин ҳама хубиву бузургӣ шуда тасвир
 Дар қатраи обе,
 Метофт дури қатра ба рухсораи покаш
 Бо ранги гулобӣ.

Эй пайкари покиза чу як қатраи обе,
 Эй зебиши олам,
 Бо он ки туро зода, парӣ ном наодаст,
 Аҳсант ба одам!

1962

БАРОИ ҲУРМАТИ МӯИ САФЕДАШ

Барои Мирзо Турсунзода

Барои ҳурмати мӯи сафедаш,
 Ки ҳар торааш чу як роҳи сафед аст,
 Барои дил, дили оинавораш,

Ки аз чашму нигоҳи ӯ падида аст,

Барои хотири шеъраш, ки онро
Ба роҳи хеш болу пар намудам,
Барои шеъри мардумошнояш,
Ки аз он шеъри худро сар намудам,

Барои ҳиммату номи баландаш,
Баландиҳои чун чархи баринаш,
Барои хоксориҳои покаш,
Таҳаммулнокии ҳамчун заминаш,

Қасам бо қону вичдони қавонам:
Агар дар шеър қутби нав кушоям,
Аз он ҳар субҳ чун ахтар бароям,
Ба пеши пой ӯ таъзим намоям!

1963

ШЕЪРИ ҚАЗОҚ

Барои Олжас Сулаймонов

Аспу дашту савори човандоз,
Сабзии навбаҳор - пойандоз,
Аз карон то карона зери назар,
Медавад асп -Мевазад сар-сар.
Рӯз дар ханда, бод менолад,
Дил бароварда бол,меболад,
Қафаси сина гар бигардад боз,
Мепарад дил ба суннати шаҳбоз.
Шарфаи пой асп дар саҳро
Менавозад нағораи раҳпо.
Ин магар набз дар биёбон аст,
Ё ки оҳанги шеъри ҳассон аст?
Балки аз шеър ҳам зиёд аст ин;
Шеър не, дӯстон,ҳаёт аст ин!

1963

БА ҲАВОДОРИ ЗАБОНИ ТОЧИКӢ

Қанд чӯй, панд чӯй, эй чаноб,
 Ҳар чӣ меҷӯй, бичӯ.
 Бекарон баҳрест, гавҳар беҳисоб,
 Ҳар чӣ меҷӯй, бичӯ.
 Форси гӯй, дари гӯй варо,
 Ҳар чӣ меҷӯй, бигӯ.
 Лафзи шеъру дилбарӣ гӯй варо,
 Ҳар чӣ меҷӯй, бигӯ.
 Баҳри ман танҳо забони модарист,
 Ҳамчу шири модар аст,
 Баҳри ӯ ташбеҳи дигар нест нест,
 Чунки меҳри модар аст.
 З-ин сабаб чун шӯҳиҳои дилбарам,
 Дӯст медорам варо,
 Чун навозишҳои гарми модарам,
 Дӯст медорам варо.

1963

ЛАФЗИ МОДАР

Лафз ё худ чашмаи панд аст он,
 Ё ки аз қанди Самарқанд аст он?
 Ё ба шӯҳи зодаи дарёст ӯ,

Ё ба шохи барқ пайванд аст он!

1963

ДУРРИ НОЁБ МЕЁБАД

Туро, ки зинда медорӣ каломамрою номамро,
Салом аз дӯстон овардаам, бишнав саломамро.
Мурувват кун, тамомӣ бахш ишқи нотамомамро,
Бигӯ боре ҷавобамро,
Бигир бори савобамро.

Туро нодида дидам гарчи ман бисёр хубонро,
Ҳазорон пайкарони рашки ҳайкалҳои Юнонро,
Бутони кӯҳсору бутпарастони биёбонро,
Сияҳкории зулфонро,
Назарбозии чашмонро.

Валекин чун ту будӣ дар нигоҳи ман, вучуди ман,
Туро мемонд шеъри ман, туро мехонд руди ман.
Биё наздам, биё, зулфи сияҳ, чашми кабудӣ ман,
Бути ноозмуди ман,
Туй буду набуди ман.

Ба чашмат шӯҳихои чашмаи Варзоб метобад,

Ба вақти об хӯрдан дар гулӯят об метобад,
 Туро ҳар кас, ки мечӯяд, азизам, бахт меёбад,
 Гули шодоб меёбад,
 Дури ноёб меёбад.

1964

ХОБИ ҚАҲРАМОН

Ба хотири Қаҳрамони Иттифоқи Советӣ Тӯйчӣ Эрйигитов

Лашкари омода бар ҷанги шадид
 Ҳамчу як дил гашт, - Майдон метапид,
 Дар камин, дар синаи дашти кушод,
 Дар замин дилҳои инсон метапид.

Мушаки сабзе баромад дар ҳаво,
 Нақшае бигзошт чун тиру камон,
 Хест лашкар. Аскарони сабзпӯш
 Аз камин ҷастанд чун тири парон.

Ногаҳон чун хандаҳои Аҳриман -
 Аз пулемёте садо омад ба гӯш,
 Боз яксон гашт аскар бо замин,
 Монд гӯё мавҷи дарёе зи чӯш.

Лаҳзаи паймудани паймон расид,
 Фурсати санҷидани виҷдон расид,
 Лаҳзае, ки ҷавҳари ҷони шуҷоъ
 Мешавад чун ханҷари урён, расид.

Тоҷики навхат иҷозат хост, хест,
 Аз паи санҷидани тақдир рафт,
 Рафт пинҳон, гранат андохт, дид:
 Барабас ин чораю тадбир рафт.

Дид чуз як чора дигар чора нест,
 Шуд ба чашмаш қатраи ашке шарар.
 Ёди модар, ёди кишвар кард, хест,
 Шуд ба ҷони ӯ ҷавонмардӣ сипар.

Дар қафояш лашкари дар хоку хун,
 Сад ҳазорон чашмҳои интизор,
 Дар хаёлаш модари танҳои ӯ,
 Модари то рӯзи тӯяш чашмдор.

Пеши рӯяш як сурохи тангу тор,
 Медурахшад з-он ду чашми шӯълабор,
 Тангии чашмаш чу чашмони фашизм,
 Шӯълаҳояш - тир, тири заҳрдор.

Тангии фурсат ва ширинии ҷон,
 Марги наздику ҳаёти ҷовидон,
 Нафрати душман, умеди дӯстон
 Аз дилаш бигашт ногаҳ барқсон:

«Хайр, эй ояндаи нодидаам,
 Хайр, ишқи поки новарзидаам,
 Ишқи яктое, ки дар тафсири ман
 Аввалаш модар буд, охираш - Ватан!»

Ин суханҳо як дам аз ёдаш гузашт,
 Ҷаст, худро роҳбанди тир кард.
 Баҳри лашкар синаи ӯ шуд сипар,
 Мардиро то нуқтаи охир кард.

Бар димоғаш мезанад бӯи замин,
Бӯи райҳон, бӯи гулҳои баҳор,
Рафту рӯи сабзаи тар хоб рафт
Дар таги токе канори ҷӯйбор...»

Хоби ӯ онқадр ширин будааст,
Ки намеояд сифоташ бар забон,
Ӯ нашуд бедор з-ин хоби гарон,
Буд ин хоби муқаддас ҷовидон...

1964

ХАНДА КУН, ЭЙ ОСМОН!

Гар ба шодиҳо шарики одамӣ,
 Хаңда кун, эй осмон!
 Дову дасти тӯй дорад кишварам,
 Рӯ кушо, нуре фишон!
 Сабр кун, борон, ки ҳар як қатраат,
 Ҳамчу ашки модар аст,
 Ашки модар талх бошад рӯзи тӯй,
 Гарчи ранги гавҳар аст...
 Бин, ба саҳро духтари тоҷикро,
 Мебарояд субҳидам.
 Хусни саҳро, шӯҳрати тоҷикро
 Мефизояд субҳидам.Б,
 Шастро бину шитоби дастро,
 Он ду чашми мастро,
 Духтари болобаланд, сарпастро,
 Хоҳари гулдастро,
 Ошиқи саҳрои сабзи пахтаро,
 Ки ба оғӯши кушод
 Рӯй меорад ба саҳро, бар замин,
 То бигирад дар канор
 Беканориҳои саҳрои кабуд,
 Ҳам бузургии замини покро.
 Сабр кун, борон,
 Гузар, абри гузар,
 Хаңда кун, эй осмон!

ОБШОР

Эй обшор!
 Оинаи беғубори ман,
 Ёри замони кӯдакии беқарори ман,
 Аз рӯзҳои рафта тӯй ёдгори ман.

Оҳангҳои кӯхнаро такрор мекуни,
 Ёди бахобрафтaro бедор мекуни,
 Розии маро ба лафзи худ изҳор мекуни.

Дорӣ ба ёд лаҳзае, он хуб манзаре,
 К-омад ба об субҳдам он куртапарпарӣ,
 Пои бараҳна рӯи гул он чӯчаи парӣ?

Мӯи сиёҳ бар қади мавзун чу обшор,
 Чашме чу чашмаи сафо, рӯе чу навбахор.
 Қадде ба мисли шаршара ларзону беғубор.

Гулҳандае мекарду гул дар об мефиканд,
 Тифле ба об гавҳари ноёб мефиканд,
 Сӯзе ба ҷони баччаи бетоб мефиканд.

Мерафту рангу равнақи гулзор мешикаст,
 Меомаду аз омадаш хуммор мешикаст,
 Лабташнагии ташнаи дидор мешикаст.

Он духтарак кӣ буд?
 Нишоне зи хоҳарам,
 Ё дар баҳори наврасӣ ӯ буд дилбарам?
 Ё чун кабӯтари сафед ӯ буд ҳампарам?

Ҳар кас, ки буд,
 Ӯ маро аз ҷон азиз буд,
 Ҷонам зи ҷоми шарбати ӯ рез-рез буд.

Рӯзе, ки чун ду соҳили дарё ҷудо шудем,
 Дарё садо намудаю мо бесадо шудем,

Дар торҳои шаршара ҳарду наво шудем,

Он лаҳзаҳои бебадал гӯё ба хоб рафт,
Умри азизи баччагӣ монанди об рафт,
Чун кабки рав фаромаду лекин шитоб рафт...

Эй обшор!
Боз биё дар канори ман,
Бинвоз он таронаро чун ёдгори ман,
Боре намоӣ сурати он навбаҳори ман!

1965

НАРАВ, ҚУИ САФЕДИ МАН!

Барои М.С.

Навоҳо об мегардад,
Ҳама бар сахна мерезад,
Садо аз мавҷҳои реза мехезад.
Ба нармӣ қуи зебо
Ба рӯи мавҷ обӣ шуд,
Ба пояш зарраҳо ҳавзи гулобӣ шуд.
Гаҳ аз нармрафторӣ
Гули дар об мегардад,
Гаҳ дар гирди худ гирдоб мегардад.
Гаҳ аз ишқ меболад,
Гаҳ хомӯш меналад.
Чӣ хомӯшӣ, ки ҳар мӯяш забон дорад!
Ман аз ин печу тоби ӯ,
Азобу изтиробӣ ӯ,
Шудам дар ин шаби сармо каботӣ ӯ.
Зи дилбозии он дилбар,
Зи рақси қуи афсунгар
Ҳазорон чашмҳо чун ҳавзи пуроб аст, -
Дар он ҷо ҳур мерақсад,
Ба дилҳо ҷӯр мерақсад.

Даруни дидаҳо чун нур мерақсад.
 Ба афсуне ҳақиқатро
 Ба ман афсона месозад,
 Маро аз хештан бегона месозад.
 Худам ин ҷо, вале ҷонам
 Паи ҷонона мегардад.
 Дилам дар олами афсона мегардад.
 Нарав, эй лаҳзаи ширин,
 Машав хомӯш, эй оҳанг.
 Ки умри бебаҳоям меравад аз чанг!
 Нарав, қуи сафеди ман,
 Мақун афсонаам вайрон,
 Ки ширин аст ин афсонаат, ҷонон!
 Нарав, ҷонам, ки васли мо
 Дар ин афсона мемонад,
 Ҷаҳони сарду оташхона мемонад!

1965

ДАР ПАНОҶИ ШОҲСОРОН

Ҳукумат аз сари минбар,
 Хиёнат аз паси чодар,
 Сипоҳӣ дар заминӯ бешаю дарё
 Ҷама як роҳро пӯё,
 Ҷама Ленинро ҷӯё,
 Ки гардад инқилоби қавмҳо бесар.

Ба як андешаи ботил
 Гаҳе дар дил,
 Гаҳе дар гил
 Ҷама мекофт гӯре баҳри озодӣ.
 Ба як зӯъму ба як фарёд
 Ҷама меканд аз бунёд
 Дарахти тӯсро - чун инқилоби рус!

Даҳои хондаи кишвар,
 Даҳои рондаи кишвар
 Ба Разлив дар паноҳи шохсорон буд.
 Барои оламе пайдо.
 Барои хасм пинҳон буд,
 Чу узви ин табиат буд пайваста.

Ба рӯи кундае тӯсе -
 Асоси зиндае тӯсе,
 Ки дар қаъри замин ӯ решаҳо дорад,
 Варақҳо зиндагонӣ дошт,
 Нумӯи ноаёне дошт,
 Даҳо фикри ҷаҳоне дошт дар ин ҷо.

Ба рӯи миз сархам буд,
 Ба рӯи миз шабнам буд,
 Зи баски дар замини рус маҳкам буд,
 Китоби инқилоби рус,
 Ҳама кори савоби рус
 Зи меҳри доҳию қалби замин меруст.

Аз ин мӯъҷизаи одам,
 Ки пинҳон буд аз олам,
 Хабар медод Балтика ба тӯфонаш.
 Агар ҷангал забон дорад,
 Сукути ҷовидон дорад,
 Хабар медод бо овози мурғонаш.

Зи бедоди ситамгарҳо,
 Ба имдоди санавбарҳо
 Китоби инқилоби рус поён шуд,
 Ба рӯи баҳр тӯфон шуд,
 Ба мулки рус исён шуд,
 Ҷаҳони дигаре аз байни тӯфонҳо намоён шуд!

1965

ЧАШМАИ САБОҲӢ

Барой субҳидам аз ҳотаи гул,
 Равону соф чун овози булбул.
 Аҷаб нармӣ, аҷоиб беғуборӣ,
 Чу шарми духтарони кӯҳсорӣ.
 Дамиданҳои чун субҳи сафоят
 Кунад аз равшани бо ман ҳикоят.
 Ту хомӯшию сад оҳанг дорӣ,
 Зи гулҳо бӯй дорӣ, ранг дорӣ.
 Чу нози духтарони шӯҳи Дарвоз
 Чӣ ширинӣ, аё сарчашмаи ноз!
 Биё, лабро ба лабҳои ту монам,
 Ғами деринаро аз дил биро нам.
 Бинӯшам об аз оби ҳаётат,
 Барам то гӯшаи дунё сифотат.
 Туро, ёри ҷавонӣ, ёд кардам,
 Ба ёдат мазрае обод кардам.

1965

РАСМИ НОТАМОМ

Офтоб аз қудлаҳо сар мезанад,
Ёди он дидори дилбар мекунам.
Хомаамро дар шафақҳои гулоб
Бо хаёли рӯи ӯ тар мекунам.
Расми хокиро ба се ранги баланд -
Рангҳои осмон сар мекунам.

Софии чашмони ўро, чун саҳар
Гоҳ анвар, гоҳ ахзар мекунам.
Баъд меорам фуруд аз осмон -
Моҳро бо ў баробар мекунам.
Сурати ўро чу шеъре баъд аз ин
Рӯз мехонам, шаб азбар мекунам.
Лек чун ояд, нишинад дар барам,
Ҳар чӣ гуфтам, боз дигар мекунам.
Баъди чандин рангҳою ранҷҳо
Ман ба ҳусни хок бовар мекунам.

1965

ИСФАРА

Исфара,
Шӯхии дарёи ту,
Софии дилҳои ту
Ҷон медиҳад, дил мебарад,
Шом зери пардаи гул хуфтаӣ,

Ҳамчу рози духтарон дар пардаї,
 Ҳамчу шеъри бебаҳо ногуфтаї.
 То саҳар масти туам,
 Масти гулбонге, ки меояд зи боли булбулон,
 Масти субҳе, ки дамад аз пардаи чилкокулон,
 Ошиқи кӯҳе, ки дорад дар камар тире камон.
 Аввалин шом аст мебинам туро,
 Лек рӯи ошно,
 Рангу бӯи ошно
 Гӯї мегӯянд ин ҷо зодаам,
 Аз канори Панҷ байни Чоркӯҳ афтодаам.
 Исфара, Исфара!
 Ё маро дар дидаи худ ҷой кун,
 Ё туро дар синаи худ мебарам.

1966

ГУЛИ БОДОМ

Ручӯи қаҳрамони Ҷанги Ватанӣ

Саидаҳмади Карим

Суми мармар, думи мухпар,
Пари кафтар, дави сарсар.
Миёне дастаи ханҷар,
Чӣ гардан, гардани духтар!
Аҷаб хушрӯю бозингар -
Гули Бодом!

Ба Волга бори аввал
Чун садои тӯп бишнидӣ,
Чу тори чанг ларзидӣ,
Садо кардӣ,
Нидо кардӣ,
Гули Бодом.

Даме чанги ҷаҳон
Бори гарони ин замин будӣ,
Фишанги оҳанин будӣ,
Ба Волга дар камин будӣ,
Ҷамеша зери зин будӣ,
Гули Бодом.

Зимистон, як саҳар
Монанди тире аз камон ҷастӣ,
Зи банди оҳанин растӣ,
Чу абру бод дар даште
Зи садҳо асп бигзаштӣ,
Гули Бодом.

Зи Волга то Калач он рӯз
Пешоҳанг мерафтӣ,
Нахустин ҷанг мерафтӣ,
Зи саҳрои ба хуни одамӣ
Гулранг мерафтӣ,
Гули Бодом.

Сипас чун Рахш майдонӣ
Шудӣ дар ҷанг беҳамто,
Чу тӯфон – ҳокими саҳро,
Басе шабҳо, ки душманро
Шабохун мезадӣ танҳо,
Гули Бодом!

Ба зери зин гузаштӣ
 Се баҳору се зимистонро.
 Гузаштӣ чӯли тафсонро,
 Аёсу барфу боронро,
 Гузаштӣ даври гардонро,
 Гули Бодом.

Ба девори Брест имшаб
 Ҷилаврез омадӣ, Бодом,
 Аракрез омадӣ, Бодом,
 Накарда хокро озурда,
 Гулрез омадӣ, Бодом,
 Ай Бодом!

Аз ин ҷо хок дигар шуд,
 Дават гардам, парат гардам,
 Сумат гардам, сарат гардам,
 Кунун як зӯри дигар зан,
 Чу соҳиб чокарат гардам,
 Гули Бодом!

Бизан дар кӯчаҳои Аврупо
 Бонги саодатро,
 Бирон аз он асоратро!
 Ба оби Висла мешӯям
 Кунун чангу ғуборатро,
 Гули Бодом.

Дави аспӣ ҳисорӣ,
 Марди човандози хатлонӣ,
 Замини саҳти олмонӣ,
 Ба сарҳо хашми яздонӣ,
 Ба дилҳо меҳри инсонӣ,
 Набуд ин роҳи осоне,
 Гули Бодом!

Агар душман ба по бошад,
 Зи рӯяш хез мекардӣ.
 Агар афтода бошад, зер не,
 Парҳез мекардӣ,
 Аҷаб рафтори пандомез мекардӣ,
 Гули Бодом.

Гули ман дар таҳи поят.

Кунун Одер мехобад,
 Аҷаб ором метобад.
 Такопӯи дилат ин ҷо
 Даме ором меёбад,
 Гули Бодом.

Ҳамин дам танк аз беша
 Баногаҳ рӯ ба рӯ омад,
 Нафасхо дар гулӯ омад,
 Кушод оташ, фитодӣ,
 Хунат аз ҳар тори мӯ омад,
 Гули Бодом.

Чу одам гиря кардӣ,
 Чашм пӯшидию ларзидӣ,
 Ҷаҳонро лолагун дидию
 Хандидӣ
 Маро ду пой бибридӣ,
 Гули Бодом!

Кушо чашмони бодомӣ,
 Бубин, дар пеш як дарё,
 Бубин, дар пушт як дунё,
 Бихез аз ҷо, бихез аз ҷо!
 Намур, эй муждаи гулҳо, -
 Гули Бодом!

Кушояд дар диёрат
 Ин пагоҳӣ ғунчаи бодом...
 Видоъ, эй ҷӯраи хушном!
 Раҳи ман боз дар пеш аст,
 Ту додӣ роҳро анҷом...
 Гули Бодом,
 Гули Бодом!

1966

ҚАТЛИ ВОСЕЪ

Қаср.

Ишратгоҳи тобистони шоҳ,
 Ҷои қатли «осиёни» бегуноҳ,
 Мир бо асҳоб дар айвони арк.
 Бандагони мир дар майдони арк.
 Дар миёна дор,
 Восеъ пой дор,
 Ҳамчу кӯҳи Балчувонаш устувор.
 Хокро бўсид, сарро аз замин
 Кард боло, хӯрд бар чархи барин.
 Кӯҳ ин фурсат ба ӯ ҳамроҳ шуд,
 Дори шоҳон назди ӯ кӯтоҳ шуд...
 Дар ғазаб омад аз ин мири ғазаб,
 Гуфт аркон,
 Гуфт майдон: «Воачаб!»
 Аз сафи омода сарбози савор
 Ҳалқаро пайваст бо шоҳи чинор,
 Бандиро овард сӯи зиндадор;
 Аз чинор омад садои Гулизор...
 Танг омад ҳалқа гирди гарданаш,
 Танг омад дар бадан пироханаш,
 Кунда аз зери ду пояш дур шуд,
 Шаҳчиноре бо чиноре ҷӯр шуд...

Зад амири беҳабар табли зафар,
 На аморат мезанад бонги хатар!
 Баски бисёр аст ҳамдастони ӯ,
 Рӯди саршор аст кӯҳистони ӯ!

1966

ДАВОМИ НЕК РОҲАТРО

Ба Владимир Луговской

Даме ки размгоҳи бешикасти Рустами Дастон
 Ба чанги бекҳо афтид аз дасти забардастон,

Даме ки базмгоҳи Ибни Сино, Рӯдакӣ, Хайём
 Бишуд ҷавлонгаҳи дуздон,
 Бишуд бозичаи айём,

Ба ин ҷо омадӣ пои пиёда мисли як сарбоз,
 Ба қалби шоиру бо ҳучҷати раҳсоз.

Ту аз кӯҳу камарҳо бо машаққат роҳ мебурдӣ,
 Чу шоир, ошиқи шаб хавф аз бегоҳ мебурдӣ.

Зи дарё об меҳурдиву меҳуфтӣ,
 Намеҳуфтӣ,
 Ба яздон баҳс мекардӣ,
 Ба дарё роз меғуфтӣ.

Чу дарё вирд мекард аз забонат шеъри Пушкинро,
 Ту боло мешудӣ
 То даст гири моҳу парвинро.

Шунидӣ нағмаи ҷонпарвари хиргоҳӣ аз хиргоҳ,
 Ҳам овози азони деҳаро бар дарғаҳи аллоҳ.
 Шабоҳанги хурӯсон,
 Бонги халхоли арӯсонро.
 Сукути кӯҳи тафсонро,
 Садои ҷони инсонро.

Ту ғарқи созҳо будӣ,
 Ту банди розҳо будӣ,
 Чу булбул моили парвозҳо,
 Овозҳо будӣ.

Ки ногаҳ шарфаи тири камон,
 Аспи давон омад.
 Кадомин бек сӯи деҳаи бе посбон омад?
 Балои осмон омад?

Ту барҷастӣ,
 Камар бастӣ,
 Ба аҳли деҳа пайвастӣ,
 Ғурури бек бишкастӣ.

Ҳамин шаб ёр гаштӣ чун қалам тиру камонатро,
 Дигар оҳанг бахшидӣ
 Ҳамин шаб дostonатро.

Дар ин пасту баландиҳо,
 Дар ин сустиву сахтиҳо,
 Миёни гиру дори некбахтӣ, шӯрбахтиҳо,

Ту дидӣ Вахшро танҳо,
 Миёни кӯҳ дар ғавғо,
 Надидӣ дар бисоти ӯ дили дарёи Ҳофизро.

Чу шоир ёд н-овардӣ макони разми Рустамро,
Надидӣ даврагардон чоми сесад пораи Ҷамро.
Аҷамро дидаву савти Аҷамро лек нашнидӣ,
Дами пирӣ бузургонро ту хору бенаво дидӣ?

Агар дар хонаи тоҷик бисоти умр ночиз буд
Ба ҳар гаҳвора Ҳофиз буд ё девони Ҳофиз буд.

Ҳамон пире, ки аз пайроҳаҳо то арсаи дунё
Зи манзилҳо ба манзилҳо
Гушода роҳ аз дилҳо.

Агар бо номи Ҳофиз мешудӣ дар хонаи тоҷик
Баногоҳ қаср мешуд аз карам вайронаи тоҷик.

Агар бо шеъри Ҳофиз роз мегуфтӣ ба духтарҳо,
Ба шеърат мефаромад аз самои ҳусн ахтарҳо.

Агар як бор мегидӣ ба хубӣ чехраи Лайло,
Чу Ҳофиз маст мерафтӣ аз ин дунё ба он дунё.

Вале ошиқ нагаштӣ,
Роҳ бурдӣ, дoston гуфтӣ,
Ба ҳар сурат суҳан аз дарду дармони замон гуфтӣ.

Ту хидматро адо кардӣ чу як раҳсоз, чун сарбоз,
Туро охир ато кардӣ табиат шоири мумтоз.

...Аз он шабҳо
Зи «Кӯҳи нор» доим мерасад овоз,
Садои мардуми раҳсоз,
Садои шоири сарбоз.

Зимистон асту
Меҳандад ба ёди ту гули бодом,
Бубин Мирзои кӯлобӣ диҳад роҳи туро анҷом.

Дуои нек руҳатро,
Давоми нек руҳатро!

МАНУ ШАБҲОИ БЕХОБИ

Ба ёди мӯи шабранги ту
 Шабро то саҳар бурдам,
 Нанолидам,
 Агарчи умри булбудро ба сар бурдам.
 Сарам дар бистари қу
 Гӯи дар гирдоб меғӯтид,
 Нигоҳам то саҳар дар шӯълаи маҳтоб меғӯтид,
 Ки шояд дар лаби дарё
 Туро ёбам тани танҳо,
 Бигӯям бо лаби хомӯш дар гӯшат
 Диламро - дostonамро,
 Супорам дар таҳи боли ту ҷонамро...
 Чӣ лутф аст ин,
 Ки ногаҳ омадӣ дар хоби ширинам,
 Нишастӣ дар барам, болид болинам,
 Сафедӣ ёфтӣ дар мӯи мушкинам.
 Туро чун тифл бӯидам,
 Туро чун тифл бӯсидам.
 Ту хандидӣ,
 Зи лабхандат саҳар омад,
 Парӣ гаштӣ,
 Паридӣ, аз сарам рафтӣ,
 Ба мисли хоб аз чашми тарам рафтӣ.
 Зи ҷо ҷастам,
 Ки аз пуштат қунам парвоз,
 Барорам бо фалак овоз,
 Зи худ растам,
 Вале дидам;
 Маро дар пой занҷир аст,
 Садо бархост аз занҷири тиллоӣ:
 Магар овози занҷир аст,
 Ё овози тақдир аст?..
 Бирафтӣ, монд афсона,
 Ҳамон болин, ҳамон хона;
 Тую шабҳои маҳтобӣ,

Ману шабҳои бехобӣ...

1967

СОЗҲОИ ШЕРОЗ

САФАР БА МАҲИНҶАДАРА¹

Гардуна мегардад ба тундӣ бо навои занг-занг,
 Гардунаи ораста бо нақшҳои ранг-ранг.
 Аз тундии гардунаю аз кундии аспи саманд,
 Гарди қафо аз пеш ояд бо ҳавои чанг-чанг.
 Рӯди Равӣ аз як тараф, шахроҳи Мултон як тараф,
 Мо дар миёни асрҳо гаҳ пушти саф, гаҳ пешсаф.
 Як аспу як гардунаю зангӯлаи як корвон,
 Мошинаҳои тезрав аз назди мо ҳар дам равон.
 - Эӣ сойиби гардунакаш, мо кай ба манзил мерасем...
 - Вақте ки бар дил мерасем...
 Вақте, ки бо худ мерасем,
 Вақте ки бо ҳам мерасем.
 - Эӣ сойиби гардунакаш, бо суръати мошинаҳо,
 Дар нисбати вақту фазо,
 Мошинсаворон пешрав, гардунгардон аз қафо,
 Маҳмил кучо, манзил кучо?
 То мо ба ҷое мерасем, киштсаворон то само...
 - Роҳи муроди ростон бошад чунин, бошад чунон
 Аз осмон то остон,
 аз остон то осмон.

Ин роҳи деру дурро мардони дурандештар
 Пуянд бо оҳистагӣ бо чашми дил, бо чашми сар,
 Ҳар кас, ки ояд пештар, афсурда гардад бештар.

1975

¹Маҳинчадара - харобаҳои шаҳристони 5000-солаи ориёӣ

ТАХТИ ЧАМШЕД

Туро, эй духтари тоҷик, ҳамчун тифли рӯҳонӣ
 Ба раҳми сина парвардам, ба гардан тавқи шайтонӣ,
 Чу ишқат ҳар замон пуршӯртар шуд ҳамчу зиндонӣ,
 Маро ҳам марди соҳибдил, маро ҳар фарди бедил гуфт:
 «Чаро оқил кунад коре, ки боз орад пушаймонӣ»¹

Пушаймон нестам, гар зинда кардам ишқи Мачнунро,
 Даруни сина пинҳон доштам саҳрою ҳомунро,
 Фурӯ бурдам зи чашми хеш пинҳон ашки гулгунро,
 Кушодам, пош додам пеши поят ганчи Қорунро,
 Пушаймон нестам ҳаргиз!

Кунун дар қасри Доро ҷоми Чамшед аст дар дастам,
 Зи бӯи бодаю мӯи бути Шероз сармастам.
 Лабамо бо лабони оби Рукнобод пайвастам,
 Ба рӯят лаҳзае оҳиста дар бастам.

Чу боло мешавам бар маснади хуршедии Чамшед,
 Ки дорад ошён эзид, ки дорад хокдон хуршед,
 Дар ин қасри хароботе, ки Доро буду дунё буд,

Дирафши Ковиёни найзае аз моҳ боло буд.

Биорам дар назар тахти забарчад, тоҷи зарринро,
Ба шифти мраммарини осмонӣ шамъи парвинро,
Ба мебинам бутони майгусору сарви симинро,
Ва он дунёи деринро.

Ба чашмам медурахшид оташи Зардушт дар соғар,
Ба дасти духтари пири муғон дар лаълии озар,
Ба гӯшам хониши пири муғон бо нола меояд, -
«Авесто» мекашад фарёд аз минбар.

Чу «пайғамбар» ба базми шоҳи шоҳон мешавам ворид,
Сурӯше мерасад бар гӯши ман аз нағмаи Ноҳид,
Паризоде ба дастам мегузорад чоми марворид,
Ҳамехоҳам бинӯшам чуръае аз лаҳзаи ҷовид.

¹Ин мисраъ аз ғазали Ҳофиз аст.

Вале дарро намеқӯбию ворид мешавӣ бебок
Даруни синаи ман - хонаи худ, раҳзани чолок!
Ва барҳам мезанӣ дунёи пурасрори ширинам,
Ту аз ҳам меканӣ пайвандҳои аслу оинам...

Ва боми қаср боло мешавад чун гунбади афлок,
Хуморам меравад барбод, ҷому бодаам бар хок,
Ду дона ашки марворид, ҳамчун чоми марворид
Дурахшон дар кафи дастам;
Ки танҳо дар хароботи бузургон будаму ҳастам.

Ҳамон қасри ҷаҳоноро, ки аз хашми Сикандар сӯхт,
Зи дасти духтари бозингари шӯҳи ситамгар сӯхт...
Ҳаметарсам зи васлу оташи ҳачри ту, ҷонона,
Ки охир мешавам монанди ин вайрона – вайрона!

ЗОИНДАРҶД

Зоиндарӯд, меравӣ, ҳамчун суруди ман,
Чун ханда аз даҳан,
Чун навҳа аз сухан.
Савти Аҷам зи ларзаи мавҷи ту медамад,
Ё аз вучуди ман?
Бишнава суруди ман:
Мо ин ҷаҳони ташнаро бас об додаем -
Аз оби рӯи хеш,
Аз оби ҷӯи хеш.
Аз оби лаъл мо лаби хубон кушодаем,
Бо шеваи дарӣ,

Бо шеъри ховарӣ.
 Хушкидаем ҳамчу Зарафшон ба роҳи хеш,
 То даштҳои паст
 Гаштанд гулпараст.
 Шаҳрӯди поки мо, ки Бухорост мадфанаш,
 Чун беасар шавад,
 Дунёи зар шавад.
 Даҳрӯди шеъри мо*, ки ба дарё расидааст,
 Овози ӯ ба гӯш,
 Овозааш ба гӯшаи дунё расидааст -
 Аз рӯдҳо дуруд.

Зоиндарӯд, духтари зебои кӯҳсор,
 Оби ҳаётбахш,
 Рӯҳи наҷотбахш,
 Ҳоло туро ба ташнагӣ чун ашки духтарон
 Афлок меҳӯрад,
 Ё хок меҳӯрад.

1971

САҲАР АЗ ХИЛВАТИ ХУД МЕРАВАМ БЕРУН

Саҳар аз хилвати худ меравам берун,
 Маро ҳар субҳ чашмат мекунад афсун.
 Чӣ чашме, чашмаи Дарвоз ё Шероз,
 Ба ман гӯяд сухан бо ноз, беовоз.

Ба по кафши фарангӣ, бар сарат чодар,
 Ба зери мавчи мушкин мечамад пайкар,
 Чу сеҳри панҷаи бутгар,
 Чу меҳри зиндаи модар,
 Чу ҷони одамӣ дар ҳайкали мраммар.

Забон як, достон як, рӯю мӯ-якранг,
 Ба чашми ҷавҳарӣ ҳастем аз як санг,
 Ба рӯят субҳи рӯи хеш мебинам,
 Ба мӯят ранги мӯи хеш мебинам.

Ту дар ман чун ба асли худ нигоҳ кардӣ,
 Ки сӯям чодаратро нимво кардӣ.
 Ва як дам рӯ ба рӯям лол истодӣ,
 Қарибу дур чун иқбол истодӣ.

Ҳамехоҳам барорам моҳро аз пардаи мушкин
 Ва хуни ҳамчу лаълавро диҳам кобин.
 Ва дастам меравад чун панҷаи хуршед,
 Ки созам субҳи чодарпӯшро испед.

Ба як имо фитад аз рӯи маҳ чодар,
 Вале гирад зи дастам дасти афсунгар,
 Шавад дасти дарозам аз қазо кӯтоҳ,
 Туро бишнохтаи, эй панҷаи гиро!

Чаро гаштӣ ба ин майхона чун зоҳид,
 Ту бетаклифу рухсатномае ворид?
 Гусастӣ торҳои васлу пайвандам,
 Ба чашми масти мастурат назарбандам!

1971

МАРО ГУФТО: БИЁ ШЕРОЗ – ПОЙАНДОЗ

Эҳдо ба Нодири Нодиртур

Маро гуфтӣ: Биё, Шероз – пойандоз,
 Ман акнун мекунам парвоз то Шероз;
 Ки гарди корвонҳоро наангезам,
 Зи фарёди шарархезам.

Ба зери боли симин мекунад парвоз,
 Раҳи он корвони рафта беовоз.
 Ба истиқбол танҳо корвони кӯҳ меояд,
 Ба сад андӯҳ меояд.

Чарас фарёдҳо дорад ба гӯши ман.
 Ба гардун мерасад бонги сурӯши ман,
 Ба ҳомун боз мегардад хурӯши ман,
 Зи лабҳои хамӯши ман.

Чӣ шаҳбозам,
 Ки аз парвоз метарсам?
 Аз ин аърофи беовоз метарсам...
 Чу Ҳофиз буд аз обу гили Шероз,
 Ман аз васли гули Шероз метарсам.

Ҳаметарсам, ки фардо ҳамчу бегона.
 Барандам бар тавофи шеъри шоҳона,
 Зи ҳоли Хоҷа бархонанд афсона,
 Аз он ғофил, ки набвад Хоҷа дар хона.

1971

СУРУДИ ОХИРИН

Ба тундӣ хашми дарёям,
 Ба тамкин сабри сахроям,
 Ба нармӣ чун дили ошиқ,
 Ба сахтӣ санги хороям,
 Ба савдо рафта дунё чун Самарқанду Бухороям,
 Макун дигар ту савдоям;

Ки дар савдои ту аз даст додам сусту сахтамро,
 Ки Доро будаму аз даст додам тоҷу тахтамро,
 Ба мисли кафтари дубома дидам мурғи бахтамро,
 Ба зери бол рахтамро.

Туро бо зевари лафзи дарӣ пардоз меодам,
 Сукути сарду урёни ту ро овоз меодам,
 Зи анҷоми суруди худ ту ро оғоз меодам,
 Ту ро парвоз меодам.

Кушодӣ аз ниқоби гулпарӣ деви ниҳониро,
 Задӣ бар хок ишқи беғубори осмониро,
 Рабуди аз вучуди зиндаи ман зиндагониро,
 Ҷавониро, ҷавониро...

Камони рустамиро мекашам бо панҷаи тақдир,
 Пари афтодаатро мекунам пайкон,
 Бо як тир,
 Ту ро дар синаи худ мекушам охир...

1971-73

ЁД

Барои ақои Анвар

То номаи сиёҳи ту омад ба номи ман,
 То хати ҷанг тира шуд роҳи паёми ман.
 Пайроҳае, ки сӯи ту мебурд, кӯр шуд,
 Сарчашмае, ки таъми туро дошт, шӯр шуд.
 Дар назди чор хоҳари гирёну музтарам.
 Кардам сафед номаро чун мӯи модарам.
 Гуфтам сафед номаро, фолам сафед шуд,
 Пайғоми охирини ту ногаҳ навид шуд
 Омад хабар, ки омадӣ, бе чопар омадӣ,
 Сарвақти худ расидию аз дар даромадӣ.
 Чун роҳи рафту омадат роҳи дароз буд,
 Дарвоза чун кушодани дунёи роз буд...
 Бахти баланд - сурати қади баланди ту,
 Фарёди бахт - шиҳаи аспӣ саманди ту.
 Дар остона ҳам шудӣ, кошона паст буд,
 Баҳри саодате, ки туро сарпараст буд.
 Захме ба тоҷгоҳи ту дидам чу моҳи нав,
 Бар номаи сиёҳи ту дидам гувоҳи нав.
 Дар ҷабҳаат нишонаи қоши дугона буд,
 Дар синаат ситорае аз нордона буд...
 Эӣ посбони умри ман, эӣ осмони ман,
 Эӣ қаҳрамони зиндаи ҳар достони ман,
 Захми сари баланди ту шуд сарнавишти ман,
 Моҳу ситора медамад шабҳо зи кишти ман!
 Сарбози пири ман,

Оғози шеъри ман!
 Ҳар бор шиква мекуни аз дарди нимсар,
 Аммо чӣ чора, аз он ҷанги пурасар
 Ними замини ними замон дард мекашад,
 Сайёра давр мезанаду дард мекашад.

1973

РАИС

Барои Энаҷон Бойматова

Шавҳарат дар ҷанг рафту ҳамсарат якумр монд,
 Ҷои ӯ холӣ ба сахро, бистарат якумр монд.
 Рафт аз рӯи замини монд бо бӯи замин,
 З-ин сабаб будию ҳастӣ ошиқи рӯи замин.
 Чашми раҳпои ту охир донаи бодом шуд,
 Ҳар ниҳолат ҳамқади як аскари гумном шуд,
 Пеш рафтӣ, аз қафоят сӯи сахро об рафт,
 Аз замини асрҳо хобида бӯи хоб рафт.
 Бо заминат ёр гаштӣ, то туро ёрӣ кунад,
 Аскари гумгаштаатро номбардорӣ кунад,
 Меҳри ту, дастони ту дар даштҳои бегиёх,
 Пахтаро дар ханда меовард шабҳои сиёх.
 Ҳар гаҳе, ки пахта механдид чун гулдухтарон,
 Мавҷ мезад пеши чапмонат ливои аскарон.
 То зи користон бихезад аскаре аз лашкаре,
 То даме бе соябони сар намонад модаре,

Ту чанористон намудӣ кӯчаҳоро, боғро,
 Ту анористон намудӣ синаҳои доғро...
 Сӣ сари сол аст чун садри замин
 Мерасӣ бар қиммату қадри замин.
 Сӣ сари сол аст аз пиру ҷавон
 Бишнави танҳо каломи «Энаҷон».
 Кӯдаки навзод гӯяд: Энаҷон!
 Пири дар ҳафтад гӯяд: Энаҷон!
 Модари ғамхори садҳо хонаӣ,
 Баҳри мардум духтари якдонаӣ.

1973

ИДГОҲ

Идгоҳ аз дидгоҳи халқи мо гул кардааст,
 Ҳамчу саҳро баъди ҳосилҳо таҳаммул кардааст,
 Бар қадаш аз барқи симӣ симкокул кардааст.

То бирӯяд кӯҳи пахта, шуд сари кӯҳат сафед,
 Гашт ҳар марди бариши ҳамсари кӯҳат сафед,
 Пилтаҳои майдабофи мӯи анбӯҳат сафед.

Даштҳои роздори нозу неъматифарин,
 Яштҳои аввалин деҳқони поки ин замин,
 Аз дуои аввали Зардушт то шеъри навин.

Чумла дар зикри барори кори ту кор омаданд,
Пахтазоронат зи пуркори чӣ пурбор омаданд,
Пайкари аҷдодҳо аз гил ба гуфтор омаданд.

Мерасад аз батни модар боз панди Золи зар,
Вахш користони фарзанди ману навъи башар,
Разми Рустам сар шуда ин ҷо намеояд ба сар.

Вахшро бинӣ, ба ёд овар қирони Рахшро,
Зери хокему ба рӯи хок бингар нақшро.
Бар шумо додем худро, кишвари зарбахшро.

Мо ба Шохнома накардем аз паи шӯхрат камин,
Балки аз баҳри дифои ин замону ин замин,
Бо сари боло ниҳода дар раҳи фардо ҷабин.

1974

ХИЁБОНИ ИҚБОЛ

Зи дарё барояд хиёбони Иқбол,
Зи дарёи дарди ниёғони Иқбол,
Ки ин раҳ ба дардею дармонпазире

Расидан надорад чу сомони Иқбол.
Дарахтон сафорою мардум парешон,
Сари чамъу фикри парешони Иқбол.
Яке офтобу яке соя чӯяд,
Барояд чу хуршеди тобони Иқбол.
Гар аз соҳили ташналаб чанг хезад,
Бирезад чу гарде зи домони Иқбол.
Ки дарё равон,
Бори дунё гарон аст,
Ба зери чӣ борест даврони Иқбол,
Аз ин раҳ зи дарё ба сахро расидам,
Каноре надорад биёбони Иқбол.

1975

ТО КУЧО РОНАНД ОДАМРО

Чанги зарротӣ шуда оғоз дар бозори зар,
 Хатти зар ё хатти озар меравад аз мағзи сар.
 Мушаки чангӣ ба чоҳу доғи ӯ дар рӯи моҳ,
 Толиби чанги ситора дар кучо ёбад паноҳ?
 Мекунад бе зарба бими чанг имонро хароб,
 Тарҳи чангу сулҳбозӣ қарда вичдонро хароб,
 Шак ба кори ҳақ намояд ҷодаи имкон хароб,
 Дил харобу қон харобу майнаи инсон хароб...
 Ёфт Амрико чунон дар оташи зар обу тоб,
 Мекашад аз зарпарастон зардрӯй офтоб.
 Аз зари бегона бар худ нури лозар сохтан,
 Осмонро сӯхтан ё хокро бигдохтан.
 Ин силоҳи маҳви оламро агар хонӣ сипар,
 Кас намебинам дар ин пушти сипар соҳибзафар!
 Тарки таркишҳои ядрой намо ё тарки сар,
 Ҷуз ду тарк аз гунбази гардун маҷӯ тарки дигар.
 Даст деҳ, эй сэр, то сарриштае дар даст ҳаст,
 То ки дасти мо ба тан, тан бо ватан пайваст ҳаст.
 Даст деҳ, инсони ҳамсайёра, ҳамгаҳвораам,
 Аз ҳавои нафс ту сарсонӣ ман овораам.
 Мо чу одам соҳиби нафсу ниҳолон дар самар,
 То кучо ронанд Одамро, кучо, бори дигар?!

1976

На ҳар ки лофи худӣ мезанад, худованд аст,
На ҳар чи сар ба фалак мекашад, Дамованд аст.
Ки мезанад ба раги хуни мо ба теғи забон;
Ки хуни поки Сиёвуш чашмаи панд аст.

1976

МАНЗАРАИ ҚАБРИСТОНИ ВЕНА

Мерасад аз ин хамӯшиҳо садои занг...занг...
 Меравад аз хотири мардум ҷафои ҷанг...ҷанг...
 Сар ниҳода ғижакӣ Мотсарт бар дӯшаш хамӯш,
 Гар бичунбонад камонакро, ҷаҳон ояд ба ҷӯш.
 Гӯши Бетховен гарону дар самоъи Олам аст,
 Нолаҳои арғунун фарёди ҷони одам аст.
 Бах ба санги хора ғунчида, нағунҷад ҷони ӯ,
 На даруни қолаби хоку на дар кайҳони ӯ.
 Ҷангали сарсабз бо анфосу атри сабзи ӯ,
 Метапад гирди худои Валс, зери набзи ӯ...
 Зери ҳайкалҳои сангин ҷисми шоҳон хуфтааст,
 Пайкари ҷанговарону сулҳхоҳон хуфтааст,
 Ҷисми доим пургуноҳу бегуноҳон хуфтааст...
 Додгар, бедодгар, ҳам додхоҳон хуфтааст...
 Ҷор саҷда бар ҳарими хоки мардони ҳунар,
 Ки ба ҷанги неку бад карданд то ин ҷо зафар.
 Саҷда бар хоки ғарибону қарибони Ватан,
 Ки ба нақди ҷон харида ҷону вичдони Ватан,
 Ин замини сабзро аз болу ҷанголи сиёҳ,
 Пок карда ончунон ки монд як холи сиёҳ,
 Пок карда ин сиёҳиро ба хуни арғувон,
 Бо сари сабзу хати сабзу ба нирӯи ҷавон.
 Мурдан аз баҳри Ватан ҷонро ба ҷонон додан аст,
 Ҷояти мардӣ - барои дигарон ҷон додан аст.
 Шуд ба хоки ин ғарибон хандаи гул хандасор
 То даме бишнид аз зан нолаҳои зор-зор;

«Дар кучо манзил гирифтӣ, хонаи ободи ман,
 Оҳ аз ин дурӣ, ки нашнидӣ даме фарёди ман.
 Хам зад аз бетакягоҳӣ қомати шамшоди ман,
 Мард шуд бо ёди рӯят кӯдаки навзоди ман.
 Во Муллоҷони азизам, эй Назири беназир,
 Ту ба ёди мо ҷавонӣ, мо ҳама гаштем пир.
 Пир шуд шогирдҳоят, ту ҷавон астӣ, ҷавон,
 Пир шуд боғи ниҳолат, ту ҳамон астӣ, ҳамон...»
 Нолаи зан гашт гӯё номаи адворҳо,
 Нӯшдору ёфт Мотсарт гӯӣ аз озорҳо,
 Ӯ камонакро кашид оҳиста рӯи торҳо:
 Дар миёни хуфтагон дидам аҷаб бедорҳо,
 Савти эҳёӣ баровард аз дилам фарёдҳо,
 Рафт акси ин садо то обҳо, то бодҳо:
 Рез-рез... аз авҷхезаш ин фазо лабрез шуд,
 Аз гурези нолааш мавҷи дамодам тез шуд.
 Модари ҷон, дар мақоми савти эҳёӣ бихез,
 - Оташи ҷовид месӯзад, бар он ашке марез!
 Баъд аз ин дарро кушо, эй посбон, эй боғбон,
 Посдори рӯҳи Инсон аст ин ҷо посбон.

1977

РҶЗГОРОНИ БАЛАНД

Киштаҳо сар мекашад аз киштзорони баланд,
Зиндагӣ сар мекашад бо қӯҳсорони баланд,
Мардумон дар даштҳо бо домани зарташтҳо,
Ибрати мо - ҳиммати ин хоксорони баланд.
Иртифои баҳру дарёи фалак ин ҷо якест,
Нек бодо рӯзи ту эй рӯзгорони баланд!
Шӯълаи хуршед мерезад зи ташти нилгун,
Мезанам худро ба зери обшорони баланд.
Сабзаи сабзи туям, эй хок, эй деҳқони пок,
Бахш бар умрам самар аз оби борони баланд!

1979

Зи захми ханҷари ҷаллод меҳандид хуни ман,
Валекин аз хароши хори гулрухсор хун гириям.
Фалак бо пардадорӣ ин саҳар бепарда мегиряд,
Ба кори осмонҳо ҳамчу дарё аз дарун гириям.

1981

ХУМБОВ

Ту, эй рӯди кабуди осмонӣ, чӣ гуҳар дорӣ?
 Чу сетори Шарифи Чӯра сахроят садафкорӣ.
 Ва се пулат маро се пардаи сахрои сетор аст,
 Маро сарчашмаат чашми кабуди масту хуммор аст.
 Чу фарзандат фалакро баст дар сахрои сетораш,
 Рабуда Рокро то пардадор аз пардаи тораш.
 Ба рангу нанг чун фарзанди хурди ҳафт дарёӣ,
 Зи чашми осмон ё аз дили Дарвоз меоӣ?
 Маро оби ту варзиш дод, тоби офтобӣ дод,
 Ба роҳи ростӣ тамкин, ба тундиҳо шитобе дод.
 Кучо тамкини сангинат, ки чӯшону хурӯшонӣ,
 Ту гулмоҳии гул ҳоло наҳанги тездандонӣ.
 Ва худ дармекашию мефитонӣ хонаи обат,
 Ачаб дарё, ки вайрон менамоӣ хонаи хобат.
 Ба умре офаридӣ боғу гулзори каноратро,
 Чи алмоси зимистону чи ёкути баҳоратро.
 Магар фарзандҳоят рафтаю рафтаст тамкинат,
 Биёсо як даме, ки мерасад имрӯз таскинат.

1981

ПАРВАРИШГОҶИ ВАТАН

Мардҳо дар размҳои марзбонӣ мурдаанд,
Модарон дар ҷангҳои меҳрубонӣ мурдаанд,
Душманон аз хештан в-аз дигарон ҷон бурдаанд,
Тифлҳои зору ҳайрон мондаанд.

Тифлҳои монда рӯи ҷисми сарди модарон,
Дар миёни шӯълазори сангари размоварон,
Аз канори модарон дар сарзамини бекарон...

Монда онҳо интизори сарпарасте, ёваре,
Шӯрбахтон роҳпои модари бахтоваре,
Додхоҳони ҷавон дар интизори доваре.

Халқ довар гашт, лекин додхоҳон безабон,
Ҳарфи онҳо рафта будӣ бо фиғон дар осмон,
Бо забони ҳол мекарданд рози худ баён.

Боз мечустанд аз дашту даман фарёди худ,
Тоза мекарданд аз хуни шаҳидон ёди худ,
Зинда мекарданд дар афсонаҳо аҷдоди худ.

Парваришгоҳи Ватан бар оҳи онҳо гӯш кард,
Мисли як фарзанд садҳо тифлро оғӯш кард,
Гиряи рӯзу шабонро бо сухан хомӯш кард.

Кӯдаки навзодро чун фарди нав эҷод кард,
Наврасонро аз ғаму бори алам озод кард,
Дар дили онҳо басо вайронро обод кард.

Ман шунидам ҳарфи онҳоро, ки буд ҳарфи Ватан,
Ман бидидам: ваҳдати онҳост мисли ҷону тан,
Модари маҳбуби онҳо - хоҳари маҳбуби ман.

1982

ШАҲРИ ДИЛ

Дар замини дӯстии мо бирӯяд шаҳрҳо,
 Дар замири дӯстии мо биғунҷад баҳрҳо,
 Аз дили дарёи мо ҷорист рӯду наҳрҳо.

Дар фазои дӯстии мо кабӯтар парфишон,
 Дар паноҳи дӯстии мо Зарафшон зарфишон,
 Меравад Ҷайхун ба ранги осмон ахтарфишон.

Мо, ки ҳамҷонем, бо як шеъри тар дил бастаем,
 Мо ба як рӯи накӯе абрӯи пайвастаем,
 Аҳди ёриро ба тӯли қарнҳо нашкастем.

Гар набошад дӯстии мо, мабодо рӯдҳо,
 Гар набошад оташи дилҳо, чи суд аз дудҳо,
 Баҳри ҳамосудагӣ бигзаштаем аз судҳо.

Зери як гунбад сареву сарпаноҳе доштем,
 Сӯи ахтарҳо ду чашму як нигоҳе доштем,
 Пояе то чарх аз «пои расад» афроштем.
 Тошқанди пирро бинам ҷавонмарди аҷиб,
 Халқхоро мекунад бо ҷону бо дилҳо қариб,
 Нест дар шаҳри дили мо ҳеҷ кас асло ғариб.

Осиёву Африқо ғунҷид дар шаҳри дилам,
 Баҳрҳову рӯдҳо ғунҷид дар баҳри дилам,
 Оби раҳмат мебарояд боз аз қаъри дилам.

1983

ЗИЛЗИЛА

Замин аз реша то сарнавдаҳои себ меҷунбад,
 Замин аз зер то рӯяш чӣ пурсеб меҷунбад,
 Яку якбора аз шохи дарахтон барф мерезад,
 Баногаҳ рехт аз фарқи сарам сармо.

Ва урён мешавад шохи ниҳоли себи хубонӣ,
 Ва гирён мешавад дар кӯҳсорон абри боронӣ,
 Ва аз най мебарояд нолаҳои зори ҷӯпонӣ,
 Зи мағзи устухонам мебарояд нолаю фарёд.

Ба ҷунбиш мебарояд осмон оинаи реза
 Ва мерезад ситора гӯй чун алмоси овеза,
 Аҷоиб рехтан, ки бар сари мардум намерезад,
 Зи мағзи шишаи дил бигзарад алмоси сӯзоне.

Ва дар панҷоҳ меҷунбад ниҳоли навҷавониям,
 Ва меҷунбад дучандон решаҳои ҷовидониям,
 Бирезад аз сари сабзам ба по барги хазониям,
 Ки урён мешавад ҷонам ба тан оҳиста-оҳиста.

Чу рағҳои замин бошанд рангҳои вучуди ман,

Чу ларзад тори ту, табларза меафтад ба пуди ман,
 Ту месӯзию мечӯянд, мебӯянд дуди ман,
 Тани танҳо намечунбӣ, тани танҳо намесӯзам.

1984

ДУО БА ХАРОБОТИ ҚУНЕЙТРА

Ба ёд,
 Ёди ғарибони дар ватан мурда,
 Ба ёдбуди шаҳидони бекафан мурда,
 Ба ёди зиндадилу зиндаҷони танмурда...

Даме, ки хест зану мард, мардхез шудӣ,
 Зи мили чашми камон ашқу барқрез шудӣ,
 Магар ки хасм самум аст? Баргрез шудӣ...

Ба он, ки аз ҳама ҷонро бигирад Азроил,
 Касе нагуфту нагуяд чаро варо қотил?
 Чӣ воҷибест, ки зояд ҳазорҳо ботил!

Сипоҳбуд набудат, худат сипаҳ будӣ,

Зиреҳи танк зи пешу қафо гираҳ будӣ:
 Гиреҳи хешу табору гиреҳи меҳри диёр,
 Азоби кандани реша зи хок айни баҳор,
 Зи ҳам гусастани пайвандҳои силсиладор.

Зи чанг то наравад шаҳр, хун нохун шуд,
 Зи шаҳр мурдаю зинда валеқ берун шуд,
 Ҷиболи Шайх зи лолӣ чу лола гулгун шуд.

Ба шаҳри холӣ яке ҳамлаи дигар сар шуд,
 Нишони тӯп чи хона чи нахли пурбар шуд,
 Қунеитра ба замини худо баробар шуд.

Кучост нури таҷаллӣ, баландии Ҷувлон,
 Чӣ сарбаланд будӣ, ҳон ба хоқу хун яксон;
 Ба рӯю мӯи сафеду ба домани авлон.

Ба ҷои нури худо бар сари ту, эй Ҷувлон,
 Баланд хеста родар – бародари шайтон,
 Ба зери чашму самоаш гирифта ин майдон...

Даме бишин ба ду зону ба пои мурдаи шаҳр,
 Ту баҳри мурда чӣ ҷӯӣ, нигар ба мурдаи баҳр!
 Чӣ кинаҳост ниҳон дар ҳарими синаи даҳр...

1985

БА МОДАРИ ЛИБИЯ

Ман пуштибону фотеҳи ин шаҳр нестам,
 Ман ноҳудои киштии ин баҳр нестам.
 Аз чӣ калид медиҳӣ ҳоло ба дасти ман?
 Эй модари бузург, аё соҳиби ватан!

Дидам калиду хонаи вайронаи туро,
 Дидам ба чашми сар шаби афсонаи туро,
 Дар бозу равза боз, аз он чашми шом боз,
 Аз остон ба осмони Худо пардабом боз.

Тайёра чун ситораи думдор мепарад,
 Қасри Сафед пардаи нилоб медарад:
 Шаб мешавад бараҳна - силоҳи бараҳнае,
 Мушак зи чоҳ хест - сипоҳи бараҳнае...

Кори сиёҳ аз ҳади аъло гузашта буд,
 Аз хатти сабзу пардаи дилҳо гузашта буд,
 Ин корвон зи нимаи дунё гузашта буд,
 Шуд паст он қадар, ки зи боло гузашта буд.

Аз хонаҳо ба гӯш садое намерасад,
 На нолаву на ҳаңда – навое намерасад:
 Онҳо, ки шавқу шӯҳии ин хонаҳо буданд,
 Дар зери хокдони худо бесадо шуданд.

Чун рамзи эҳтиром ва ё рамзи эҳтиёт
 Ман мебарам калиди туро - номаи барот.
 Эй модари ситамзада, розу ниёз чист,
 Рамзи калид кӯтаҳу шарҳи дароз чист?

Бояд бубаст шаш дари кишвар ба рӯи ғайр,
 Бояд кушод равзаи дилҳо ба рӯи хайр.
 Бо ин калид ман дили худро кушоодаам,
 Дар ин диёр манзили худро кушоодаам.

1986

НАСИМИ ФОРСӢ

Аз халиҷи Форс меояд насими форсӣ,
 Абр аз Шероз меояд чу сими форсӣ,
 Дурр аз ин дарё намечӯям, чу дур афтодааст

Аз таги дарё таҳи чашми ятими форсӣ.
Мерасад аз киштии бишката шеъри бешикаст,
Шеър ҳам бишкаст бо панди қадими форсӣ.
Шайхро сармаст дидам як шабе аз бўи нафт,
Рафт бо атри кафан атру шамими форсӣ.

1988

ШИКАСТ

Қасри булӯр бар асари бефарӣ шикаст,
 Қасри зухур - мояи бечавҳарӣ шикаст.
 Ботин харобу чилваи зоҳир чаҳон гирифт,
 Даври қасида бо қалами Анварӣ шикаст.
 Дил аз забон ҷудову забон аз сифоти ҳақ,
 Аз дасти раҳравон пару боли парӣ шикаст.
 Ҳофиз миёни қофилаи омиёни шеър
 Бо сад забон сурудаю лафзи дарӣ шикаст.
 Дар мадду ҷазри даври қамар хок хун гирифт,
 То новадони ҳикмати баҳру барӣ шикаст.
 Поки зи об рафтаю саҳрост обшор,
 Аз чашми чашма шеваи нилуфарӣ шикаст.
 Бишнав, сурӯш мерасад аз ғайб, аз ҳузур,
 Як лаҳза гӯш дор, ки сурби карӣ шикаст.

1991

ОЯД

Файзе, ки зи сарпанчаи Хуршед бирезад,
Бар Тури сарӣ хандаи тавҳид бирезад,
Резад ба сари нахлу сари бед бирезад.

Бар олами торик чу нури саҳар ояд,
Аз абр фурӯ рафта зи зиндон бадар ояд.
Ояд зи қадар дар дили мо дар самар ояд.

Ин файз ба ҳар хонаю ҳар лона дарояд,
Бо боли Ҳумою пари парвона дарояд,
Ояд зи пай сӯхтану сохтан ояд.

1991

ХУШ ОМАДӢ

Эй моҳи нав, ба шoми Майистон хуш омадӢ,
Эй шӯълаҳӯй, сӯи найистон хуш омадӢ.
Рӯзи наведу шoми ғарибони Моймай,
Чун шамъи рӯз барзада домон хуш омадӢ.
Ин Шоҳи сабзпӯш, ки сабзинапарвар аст,
Бо хатти сабз сӯи дабистон хуш омадӢ.
Дар имтиҳони ишқ бигӯ шарҳи зулфро,
Рӯи ту маҳви зулфи шабистон, хуш омадӢ.

1992

БИЁ

Эҳдо ба Бурҳониддини Раббонӣ

Ба сӯи колбади хонаҳо салом биё,
 Ба остони садомурда чун калом биё.
 Деворҳо, ба сӯи само лоба мекунанд,
 Ки эй фариштаи раҳмат, ба пардабом биё.
 Ту бози давлати мо боиси шикор машав,
 Зи баҳри дон бигузар, аз фарози дом биё.
 Гар аз шаҳодати қавме нишон ҳамепурсӣ,
 Ба пеши шоҳиди шабҳо - маҳи тамом биё.
 Аз он чи нону намак буду ишқу имон буд,
 Нишон чӣ металабӣ, дар суроғи ном биё.
 Чу ҷони зиндаю арвоҳи мо парешонанд,
 Ба поси рӯҳ биё, ишқро давом биё.

1992

НАМЕРАСАД

Даст намедиҳӣ ба мо, даст ба мо намерасад,
Садди миёни одамон то ба само намерасад.
Водии маърифат кучо, воҳаи хунфишон кучо?
Раҳраву раҳзанон ба ҳам сӯи худо намерасад.
Дар сари водии фано рӯҳ зи бори тан ҷудо,

Реҳлати ҷони мастро даст ба по намерасад.
Дар талаби ҷаҳон машав, баски ҷаҳони сурат аст,
То ба ҷаҳони ҷони ман дасти гадо намерасад.
Тири Накону¹ ҷони Бурх мепараду нампарад
Пири тариқати маро тири хато намерасад.
Пеш бирав ба сӯи ҳақ, то ки биёӣ пешво,
Акс марав, ки сӯи ӯ кас ба қафо намерасад.

1993

¹Након - қотили Бурхи Валӣ

Дар пой ту бо чашми гули хор бигирям,
Дур металабӣ, дар сари бозор бигирям.
Сад дор дарахт аст, агар нест аналҳақ,
Мансур, сало зан, ки ба ҳар дор бигирям.
Мо сӯхтарӯему замин сӯхтаҷӯе,
Аз мижжаи ахтар ба шаби тор бигирям.
Хунинкафани рафтаю хуниналамон ҳам,
Гулгункафани хоҳӣ, ба дастор бигирям.
Дарёи алам мегузарад аз дили тангам,
Бо рӯди равон ҳамдаму ҳамвор бигирям.

1993

ЛОФИ ВАТАН

Ту лофи Ватан мезанӣ, тани ҷудои ман аст,
Ба он худо, ки қасам меҳӯрӣ, худои ман аст.
Кучост раҳрави вораста аз вучуди худӣ,
Ки дар висоли ҷамоли худо гадои ман аст.
Ҷаҳони пур аз фитнаю шаре, ки мебинӣ,
Сагест, ки баргашта аз вафои ман аст.
Ҷамин, ки медамад аз шарқ ояти хуршед,
Ба чашми пӯшида хон, муждаи дуои ман аст.

1993

КИ МАСЪУД ЗОДАСТ ЧАРХИ БАРИНАШ

Чӣ шак дар набарди замону заминаш,
 Ки Масъуд зодаст чархи баринаш.
 Чӣҳоди варо ҳар касе кам бубинад,
 Ки дар бурчи симурғ бошад каминаш.
 Аҷаб хирасарҳо, аҷаб бебасарҳо,
 Надиданд нури набӣ дар ҷабинаш.
 Ба нек офаридӣ варо, эй Худованд,
 Чаро кина корӣ ясору яминаш?
 Агар Рустами дигаре офаридӣ,
 Накардӣ савора ба Рахшу ба зинаш.
 Магар Рахши ӯ меравад з-осмонҳо,
 Ки ояд гаҳе шиҳаҳои маҳинаш.
 Ба раҳм офаридӣ варо ҳамчу Сӯҳроб,
 Чаро офаридӣ падарро ба кинаш?
 Чӣ рӯҳест дар пайкари худ нағунҷад,
 На обе, ки оранд дар обгинаш.
 Ватан буд умре шиори ҷӣҳодаш
 Ки бодо бақодор дунёву динаш.

1995

ТАРҲИ ЗОБУЛ

Он ки бо истоду гирдаш се хати маҳсар кашид,
Аз фазои шуми истеъмори боло сар кашид.
Он ки аз доираи имони худ берун нарафт,
Даври гардони Ватанро бо хати мистар кашид.
Он ки дар мардиву помардӣ баландовоза шуд,
Хешро аз хок паст, аз қӯҳ болотар кашид.
Он ки доман-доман ашки сӯгворон дидааст,
Киштии уммедро аз оби чашми тар кашид.
Он ки хоки хоксорӣ тӯтиёи чашм кард,
Пой дар сангар ниҳоду даст аз минбар кашид.
Эй басо Сӯҳробу Рустам дар дили ӯ зиндааст,
Тарҳи Зобудро ба рӯи сина бо ханҷар кашид.
Халқи афғонро дуою муддао Масъуд буд,
Ин дуои хокиёнро меҳр дар ховар кашид.

1995

КАТИБАИ КУРУШИ КАБИР

Мо аз ин дарё ба он дарё яке руде кушодем,
Рӯдбори зиндагиро мо зи нобудӣ кушодем.
Ин хати марзи ватанро бо хати обӣ кашидем,
Хобҳои обҳоро мо зи беҳобӣ кашидем.
Новадонҳо зери парчамҳои обиву гулобӣ,
Бодбонҳо - болҳои осмониву саҳобӣ.
Нохудои мо бувад дӯшизае дар порсой,
Дасти Яздон бар сараш боли хумой.
Тангии Хурмуздро бо вусъати дилҳо кушодем,
Ин раҳи наздикро бар рағми ғофилҳо кушодем.

Новадонҳо бигзарад аз обҳою бодҳоюш,
Мо кушодему супоридем дар амри худояш.
То ки Юнонӣ ба Ҳиндустон барад армони моро,
Ҳафт кишвар гӯш дорад даъвату фармони моро.
Ҳафт кишварро дуруду ҳафт кишварро сипос,
Маснади Маздои поку покгавҳарро сипос!

1995

МАҶОЗОТИ ҚАМШЕД

Фаромад яке даста бо найзаи офтобӣ,
Ба тан ҷомаҳои булурии ранги шаҳобӣ,

Ду эзид - яке рағзапӯшу яке равзадӯш,
 Ва дар равзааш шаҳпари осмонӣ,
 Расиданд дар пои тахти каёнӣ,
 Ки Ҷамшед биншаста бе амру фармон;
 Ҳамон шоҳи баргашта аз амри Яздон.
 Сари найзаҳо сарфурӯ зери пояш,
 Зи сар баргирифтанд тоҷу кулояш.
 Бигуфто ба ӯ эзиди болдоре;
 Чунин аст фармони парвардигорӣ:
 «Чу гаштӣ зи шаҳри худӣ рӯйгардон,
 Ҳама қавми худро намудӣ парешон,
 Ба ҳар кишвари дури ноозмуда,
 Дар он марзҳо файзи Эрон набуда,
 Дарахти ҳумӣ пиру бедона гашта,
 Басо насл аз асл бегона гашта.
 Бизад даст бо душманӣ ҳам,
 Таборат ба ҳам кӯҳиву барзанӣ ҳам.
 Ба ҳам ор ин қавмро, шаҳриёро,
 Ки монад дар ин даҳр зору назоро!»
 Бигуфто: Ба номи худои замона,
 Ки Яздон ҳақ асту як асту ягона!
 Набахшам ба қавми худӣ ман маниро,
 Набахшам ман ойини аҳриманиро,
 Ки аз фарри Яздон нагардам дубора,
 Ки ҳар дун набинад маро пора-пора...

1995

ОЛАМ ҒАЗАЛОМЕЗ ШУД

Шайхи мо, Табризро чун ҷои ҷонат хондай,
Рафтаиву баҳри мо нақши ғарибӣ мондай.
Аз камоли ишқ мехезад зулоли шеъри ту,
Метаровад з-он тараб ҳам гиряи шабгири ту.
Роҳи Табризу Хучанд аз лутфи ту гулрез шуд,
То ғизоли мо рамид, олам ғазаломез шуд.
Аз Хучанду аз Самарқанду зи Хоразму Сарой
Дарди ҳичрон мебарояд аз найистону зи ной.
Восили ҳақ гаштаву дар роҳи ҳақ саргаштай,
Қутби орифон яке бошад, аз он бигзаштай.
То ба кай дар гӯшаи узлат нишинӣ, эй Камол,
Пир шуд шаҳри арӯсат аз таманнои висол.

1995

ДАР СУГВОРИИ УСТОД ОСИМӢ

Расид субҳу дамидӢ, дамон-дамон рафтӢ,
 Чӣ рафтан аст, худоро, ба ҷовидон рафтӢ.
 Фарози қомати ту моили камонӢ дошт,
 Магар ки тир шудӢ, аз хами камон рафтӢ.
 Зи рӯи меҳр намудӢ ба душманат бовар,
 Сипоҳи ҷанги ҷаҳон турфа аз ҷаҳон рафтӢ.
 «Аҷаб, чӣ нодира мурғе ки дар шикори шакур,
 Ту бо ду пар чу сипар ҷониби синон рафтӢ»¹
 Агарчи ному нишонат ба ҳар забон боқист,
 Чу ҳарфи охири ин қавм аз даҳон рафтӢ.

1995.

¹Ин байт аз девони Мавлоно аст.

НАХЛ МЕГИРЯД

Парвардигор...

Чаро Балх талх мегиряд?

Ба ҷои Ноҳиди гумгашта нахл мегиряд?

Ту, эй саманди сафеда, зи ховарон бархез,

Зи Қаҳқашон бихирому зи наъл гавҳар рез.

Зи Қаҳқашони хаёлам гузар ба аспи сафед,

Чаҳор аспи сафеду чаҳор бонги умед.

Биё ба марзи парастандаву парасторат,

Суруди меҳр суруда зи меҳрпайкорат.

Ба он диёри куҳан, ки ба мисли пораи туст,

Биёр ҷунбиши нав, з-он ки гоҳвораи туст...

1996

ЯК ЧАМАН СУХАН

Қасам ба чашмаки хуршед,
 Қасам ба боди сари шохҳои баланд,
 Қасам ба хок
 Ва оби зулоли синаи тоқ,
 Ки замҳарири заминро шуқуфазор кунам.

Қасам ба хандаи оташ,
 Қасам ба гиряи шамъ,
 Ки шамъхонаи хомӯши ин хиёбонро
 Даруни синаи ин раҳравони беово
 Ҳазор ояи нури ман интишор кунам.

Қасам ба равзани рӯзу
 Қасам ба тавсани шаб,
 Ки аз хироми баланду маҳину мушкинаш,
 Зи ёли болфишону зи наъли зарринаш
 Зи Қаҳқашон
 Ба хаскашони хиёбони шаҳри сармой
 Зи гарди ситора шароразор кунам.

Қасам ба сабзии саҳро,
 Ба рӯи гандумгун,
 Ба майсаи лаби ҷӯи лабони хубонаш,
 Барои зиннати домони духтари наврӯз
 Ба кӯху дашту даман
 Як чаман
 Сухан бисабзонам.

1997

ДУБАЙТИҶО

Рамузи Ваҳдат аз наврӯз омӯз,
 Ва ё аз тифли навомӯз омӯз.
 Зудудан дудаҳои осмонро
 Ба зери осмон аз рӯз омӯз.

Рамузи Ваҳдати олам ҳамин аст,
 Нумӯи сабза аз лутфи замин аст.
 Гаҳе борону гоҳе санг борад,
 Чӣ чархишҳо, ки дар чархи барин аст.

Замини ташна рӯзе об ёбад,
 Чу ринде, ки шароби ноб ёбад.
 Зи чархишҳои сар ё чархи ахзар
 Саҳар хуршеду шаб маҳтоб ёбад.

Замин чарҳад, ҳамерчарҳад сари ман,
 Ки меафтад зи дастам соғари ман.
 Замин чому ҳама дарёст дар он,
 Нарезад қатрае з-ин қоми гардон.

Ту ваҳдат аз дили бекина омӯз,
 Намуди ростӣ з-ойина омӯз.
 Нигаҳдории ойини ҳақиқат
 Зи бишкан-бишкани порина омӯз!

Зи Миррих табли чанг ояд ҳамеша,
 Зи Зӯхро ною чанг ояд ҳамеша,
 Аё Симурғ, Золи мо кучо шуд,
 Зи кӯҳи Қоф санг ояд ҳамеша.

Раҳи ваҳдат зи санги хора бигзашт,
 Баланду пастро ҳамвора бигзашт.

Ҳазар кун аз раҳи дилҳои сангин,
Ки ҳар кӣ з-он гузашт, овора бигзашт.

1998

БАРОИ ЛОИҚ ШЕРАЛИ

Ҷон будиву рафтӣ, зиндаям, ҳайронам,
Дар васлу видои ҷону тан сарсонам.
Бо ашк марез пок дар домани хок,
Бо ҳанда марав ту аз лаби ҳандонам.

Ку зиндадиле, ки зиндадаргӯр нашуд,
Ку сӯзи ҷигар, ки захми носур нашуд.
Ҳамхони замон будиву ҳамрони ялон,
Пайванди замона бо замон ҷӯр нашуд.

Як даст қалам кашид аз боли замон,
Як панҷа ба ёли аспӣ иқболи замон,
Бо ин ҳама панҷабозиҳо охири кор
Биншастиву гиря кардӣ бар ҳоли замон.

Гирди сари ёри зор гаштӣ сад бор,
Бо шамсу қамар, ба гардиши лайлу наҳор.
Гар ёр вафо накард, ағёр чӣ кард,
Рангат ба хазон расиду бӯят ба баҳор.

Азбаски тарабхез туро пиндор аст,
Асбоби тараб туро ғами бисёр аст.
Аз гиряи дил ашк ба рӯе надамид,

3-он синаи ошиқон гулу гулзор аст.

Дар шеъри дарӣ дар ба дарӣ бисёр аст,
Танҳо дари ишқи пок безинҳор аст.
Аз Арш ба фарш ҷумла ҷӯи раҳанд,
Роҳе, ки ба ҳақ барад, паси симҳор аст.

Хуршед кашида теғ бар қуштани шаб,
Ранг аз рухи шаб парида чун ранги тараб,
Хуршедвашо, ҷӣ мекашӣ теғи нигоҳ,
Ҳуш дор, сафед мешавад мӯи сиёҳ.

2001

Чамъи мо даста,
Шаш чиҳат баста,
Дастҳо бо силоҳ пайваста.

Он чӣ боз аст,
Номи Дарвоз аст,
Бераҳӣ кӯри тирандоз аст...

2004

РУБОИЁТ

Моем ниҳода сина бар синаи санг,
Чӯем таҷаллие зи оинаи санг;
Мо санг шудему санги мо об нашуд,
Аз меҳри гияҳ амону аз кинаи санг.

Роҳе, ки зи коми аждаҳо мегузарад,
Аз он дами субҳидам даҳо мегузарад.
Зоди сафараш ниҳода дар мулки Шикай,
Аз раҳгузараш оби бақо мегузарад.

Дар Девдара парӣ надидаст касе,
Аз нахли мурод бар начидаст касе,
Бо фотиҳа бигзашта аз ин ҷой ҳаме
Бо қатра зи Обчак чакидаст касе.

Афтид асо ба обу шаҳпул нашуд,
 Умру самараш ба қадри қачкул нашуд,
 Гар роҳ набуд, мо ҳама роҳ шудем,
 Чун ҳосили умри рафта маҳсул нашуд.

Аз марҳалае ба ном Оллоҳ Акбар
 Моро бирасон ба сӯи чархи ахзар,
 Омад ҳадасе, ки солики роҳгузар,
 Аз чоҳ бурун омадӣ, аз моҳ гузар.

Ин роҳи ҳақиқат аст, афсона кучост,
 Чон дар кафи дасти мост, чонона кучост?
 Як умр дар ин чода иморат кардем,
 Паймон ки ба дасти мост, паймона кучост?

Дар кӯҳи Камарбанд камар боз макун,
 Дар зери самои танг парвоз макун.
 Умеди Зиғар расиданатро чӣ бурӣ,
 Дар нимараҳӣ, раҳи нав оғоз макун!

Роҳе ки ба бедорӣ чу дар хоб гузашт,
 Аз пули Ниёбу оби пуртоб гузашт,
 Ин пул бувад, бори худо, об кучост?
 Бояд, ки ҳам аз пулу ҳам аз об гузашт.

Меъмори азал аҷаб раҳе сохтааст,
 Меъмори наве тарҳи нав андохтааст,
 Дар рӯи замин раҳи яқин аст, биё,
 Меъмори чу кӯҳ қомат афрохтааст.

2005

САБЗМОҲ

Ман зи батни сабзмоҳ,
Ман зи чашми сабзи дарё,
Ман зи набзи тундхези моҳи сабз
Сабзи тар бархостам.

Меҳргони умри ман
Меҳр дар дил, меҳр бар сар
Чун дарахти зиндагӣ пурбор буд,
В-ин ҷаҳон бозор буд.

Баргреси умри ман
Шохи урёнест ё кӯҳи баланд,
Ки ба сар бардошта
Як яхистони азим.

Як яхистон бар сарам,
Меҳри сӯзон дар дилам,
Об мегардам, ки дар ҳалқи Арал
Қатраи обе чаконам,
Қатраи обе...

2005

ХАМЎШӢ

Хамӯшӣ дар сукути худ забон дорад,
 Ки ҳар шохи шикаста сад фиғон дорад.
 Чу гулбарге, ки дар сармо ватан дорад,
 Ғами мурдан, умеди зистан дорад...

Биёю гӯш бар оҳанги дарё кун,
 Ба сӯи чашми ахтар чашм боло кун.
 Ки дарё баҳри чӣ оҳанг месозад,
 Ситора баҳри кӣ то рӯз метобад?

Табиат, гӯш медорам туро хомӯш,
 Туро бо ёди сарве мекашам оғӯш.
 Ту охуиву бо чашмони оҳуят
 Чӣ меғӯй, ки оҳ аз чашми ҷодуят!

Табиат, дар само мисли уқобонӣ,
 Чу рози ғунчаҳо пайдою пинҳонӣ,
 Ту сангӣ, буттаӣ, ҳайвону инсонӣ,
 Вале аз кори одам чашми ҳайронӣ.

2005

Дар найистони ҷаҳон баски палангон хуфтаанд,
Кист то суре дамад дар синаҳои сарди мо?
Дар набарди неку бад аз кӯдакони найсавор
Кист то сурхӣ дамад дар гунаҳои зарди мо?
Рамзи най дар пӯстҳову рози най дар гӯшҳо,
Кист то ёбад давои дарди бодоварди мо?

2008

БАРОИ УСТОД ШАҲРИЁР

Хушо ба шаҳрванди диёре, ки Шаҳриёр ту будӣ,
Сари баланди сухан буду тоҷдор ту будӣ,
Сипоси он чамане, ки ба рӯзгори хазон
Баҳор будаву атри баҳор ту будӣ.

БАРОИ СУЛАЙМОН

Ин шоҳи ҷавонбахт кушодаст дареро,
Паҳлӯ бикашидаст аҷаб ҳамсафареро,
Зоди сафараш ишқу умед аст, навид аст,
Бикшой ҳаме давҳаи хатти қадареро.

2009

ПАҶДИ ОХИРИНИ УСТОД БОҚЌ

Имрӯз чу тир аз камонам биравам,
Чун панд бирафт аз даҳонам, биравам.
Гуфтам, ки нарав, нимоди Мирзо Боқист,
Гуфто, ки туро бо кӣ бимонам, биравам.

2010

БАРОИ ШОҲИН

Парвози Шоҳин дар қафас
Будааст ними як нафас,
Ҷони падар, аз ин сафар
Парвози ҷонро гиру бас!

2010

Озодии мо ба ҳам расидан будаст,
Дар марҳалае зи худ раҳидан будаст.
Озодии мо на сар ба гардун судан,
Аз тораки хештан ҷаҳидан будаст.

Нолид Аваз, ки турфа аз мо рафтӣ,
Ширмоҳ будӣ ба чархи мино рафтӣ,
Дар мотами Нурали гиристӣ дарё,
Моҳӣ шудиву ба зери дарё рафтӣ.

Дар синаи хок ҷо гирифтӣ аз дил,
Сармояи дил шудаст сармояи гил.
Дар рӯи замин баски Диловар будӣ,
Чун арши худост ин дилу ин манзил.

10.02.2010

Таровад чашмае чун ашки булбул,
Кушояд аз тароват ғунчаи гул,
Чу шоир булбули гўёст, гўед,
Намехонад чаро оҳанги бепул?

2010

Рафт жола зи чехраи лола,
Рафт рози нухуфта бо нола.
Рафт нақше зи рӯи Нақши ҷаҳон,
Моңд Зоиндаруд боз ҳамон.

2010

Эй шoми субҳовари хуршедпарварам,
Чун мӯй соя афканӣ бар рӯи дилбарам.
Ай рӯи нурзодаам, аз мӯи худ натарс,
Доғи туро ба хандаи хуршед мебарам.

2011

Аз меҳр, зи рӯи ошноӣ, наврӯз,
Як лолақизак дар лабаки бом афрӯз,
Имрӯз маро ба васли ёрам бирасон,
Чун рӯзи висол додай бар шабу рӯз.

2011

БАРОИ АБДУЛЛО НАЗРӢ

Аз чӣ Абдулло дар ин водӣ хамӯш аст,
Ё ки дар роҳи дуо пайваста гӯш аст.
Нолаи сабзаш ба зери гумбази сабз,
Шоҳи хомӯшону дунёи Хурӯш аст.

2011

Ин чорчаман зи ман набошад,
Сехрест, ки дар сухан набошад,
Эъқози табиат асту одам,
Ин дурр зи шаҳи Яман набошад.

01.09.2012

Висгард¹ будиву оқибат гард шудӣ,
 Оташкада будӣ оқибат сард шудӣ,
 Пайғом будӣ зи аҳди шоҳони Каён,
 Дар панҷаи раҳравон раҳовард шудӣ.

Пайғоми туро гирифта бо панҷаи шер
 Эҳёгари ту шуданд мардони далер.
 Имрӯз бубин, ки оташ аз об раҳид,
 Ҳар нола, ки буд асир, гардид амир.

Дар корғаҳи меҳр чӣ мечӯӣ ба сӯз,
 Чизе ки наёфтанд дар нимаи рӯз.
 Хоҳам, ки ҳамон меҳри замин афрӯзам,
 Дар синаи Роғун, ки ниҳон аст ҳанӯз.

Бошад сафари Ҳичоз аз рӯи ниёз,
 Зоди сафари ишқ ҳама сӯзу гудоз.
 Дар маъбади нури хокиёни Роғун
 Бо нур вузӯъ карда гузорем намоз.

Афсӯс, зи раҳравон на по монд, на пай,
 На нашъаи май ба ҷост, на нолаи най.
 Ёрон ҳама ҷодаҳои худро бурданд,
 Ку Борбаде ки ояд аз шаҳри Нусай.

Омад ба сари кӯи ту зардуштфаре,
 Аз роғи дарат дид чароғи дигаре,
 «Ман дидам, агар надид ҳар бебасаре»²
 Дар зери замин нишони шамсу қамаре.

¹ Висгард, Висгирд – номи қадимии Файзобод, Роғун ва Нуробод.

² Ин мисраъ аз Умари Хайём иқтибос шудааст.

ДАР СУГИ ЛОЛАИ ИСМОИЛ

Баъди Қандил қандиле дар дил фурузон доштӣ,
 Гавҳару Зевар зи ишқи хеш сомон доштӣ.
 Субҳгоҳон шабнаме дар лола пинҳон доштӣ,
 Хандаи зебои ту дар нола зиндон доштӣ.

Рафтию бо худ рабудӣ посдори ишқро,
 Аз барои ошиқон мондӣ мазори ишқро.
 Кист, орад дар садо ин лозазори ишқро,
 Кӣ барад то шаҳри ишқобод бори ишқро?